

KUUKIRI

AASTAST 1996

Esimene koolipäev Lähte Ühisgümnaasiumis. Foto: Triinu Aru

**Tartu valla viies koolis
alustas õppeaastat 1491
õpilast kellest 160 läksid
esimestesse klassidesse**

lk 8

lk 5

**Tartu valla kaasav
elarve ootab ideid**

lk 6

**Tartu valla sügised
toetusmeetmed**

lk 14

**Anita Priks pälvis Vabaduse
Tammepärja aumärgi**

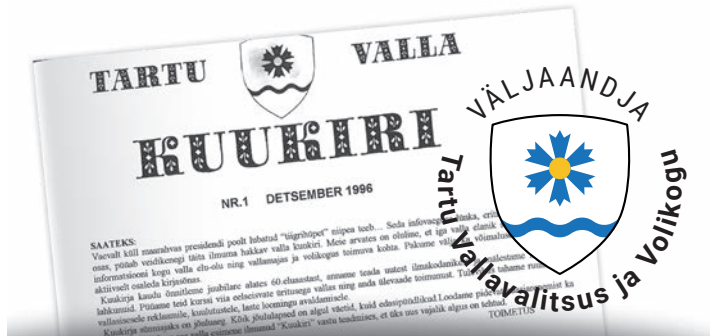

lk 15

Otslava külapark sai 20!

TARTU VALLA KUKIRI

AASTAST 1996

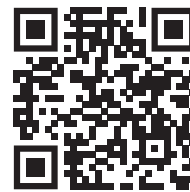

Kuukirjas avaldatakse eelmisel kuul valda sündinud ja meie seast lahkunute andmeid. Lehte lisatakse nende laste nimed, kelle vanemad on vallale nime avaldamiseks andnud loa.

Toimetusel on õigus vajadusel tekstidele teha keelekorrekture.

Kõige uuemad uudised Tartu vallas toimuvast leiad **Tartu valla kodulehelt** ning **Tartu valla** või **Kuukirja Facebooki lehtedelt**.

Ära unusta alla laadida **Tartu valla äppi!** Äpi kaudu saab vallale edastada oma mõtteid ja teavitada parandust vajavatest objektidest.

**AVASTA
PIIRISSAAR**
piirissaar.tartuvald.ee

Väljaandja: Tartu Vallavalitsus ja Volikogu
Toimetus: Ekes OÜ e-post: kuukiri@tartuvald.ee
Toimetaja: Katrin Sisask Tel. 5627 0280
Reporter: Kaisa Kreela
Küljendaja / fotograaf: Rasmus Karja Tel. 510 3479

Tartu valla Kuukiri ilmub tasuta.

Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda valla koduleheküljel aadressilt:
tartuvald.ee/tartu-valla-kuukiri
või ajakirjana Issuust (numbrid kuni mai 2023):
issuu.com/tartuvaldakuukiri

Oktoobri Kuukirjas avaldatavaid kaaskirju ja reklaame ootab toimetus **1. oktoobriks**.

Jälgi Kuukirja tegemisi ka Facebookis:
facebook.com/TartuVallaKuukiri

Oled huvitav ettevõtte Tartu vallas või tead inimest või tegu, mis väärriks kajastust?
Saada vihje Tartu valla Kuukirjale!

Tartu Vallavalitsus

Haava tn 6, Kõrveküla alevik,
Tartu vald, 60512 Tartumaa.

**NB! Vallamaja on remondis 15.04–30.09.2024.
Regulaarsed vastuvõttu ei toimu!**

Tel. 510 6363, e-post: tartuvald@tartuvald.ee

Tabivere teeninduspunkt

Tabivere Päevakeskuses
Same tee 1, Tabivere alevik,
Tartu vald, 49127 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 8.30–12.00.

Tel. 5196 7738, e-post: tartuvald@tartuvald.ee

Laeva teeninduspunkt

Väänikvere tee 8, Laeva küla,
Tartu vald, 60608 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 13.00–16.30.

Tel. 5302 6608, e-post: tartuvald@tartuvald.ee

Piirissaare teeninduspunkt

Valla, Tooni küla,
Tartu vald, 62603 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 9–10, muul ajal kokkuleppel,
Tel. 529 4630 e-post: toomas.lindjärv@

tartuvald.ee, piirissaare@tartuvald.ee

Trükk: AS Ecoprint
Tiraaž: 6000
roheline trükis
Trükitud keskkonnateadlikkus trükiettevõttes Ecoprint

21.08.2024 vallavolikogu istungil vastu võetud otsused ja määrused

Kadri Linamägi,
Tartu valla personali- ja
dokumendihalduse spetsialist

MÄÄRUS

Määrus nr 9 – Tartu Vallavolikogu 25.03.2021 määruse nr 6 „Tabivere Lasteaed Rõõmula põhimäärus“ muutmise

Õigusakti vastuvõtmine võimaldab Tabivere Lasteaed Rõõmula tegevust korraldada selliselt, et seal on võimalik osutada ka lapsehoiuteenust sotsiaaltoetuste seaduse tähenduses. Sõimerühmana tegutsev Rõõmupõnnide rühm kujundatakse ümber hoiurühmaks.

OTSUSED

Otsus nr 29 – Loa andmine kinnisasja omandamiseks

Lubada SA EESTI AGRENSKA FONDil (registrikood 90007514) omandada Tartu vallas Tammistu külas Vana-Tammistu kinnistul asuvad järgmised katastriüksused:

1.1 Tammistu külas asuv Vana-Tammistu katastriüksus (registriosa nr 67104,

katastritunnus 79403:006:0133, mille pindala on 192871 m², mis sisaldab 137146 m² haritavat maad ja 30326 m² metsamaad);

1.2 Tammistu külas asuv Vana-Tammistu katastriüksus (registriosa nr 67104, katastritunnus 79403:006:0154, mille pindala on 293958 m², mis sisaldab 158546 m² haritavat maad ja 85570 m² metsamaad).

Otsus nr 30 – Loa andmine kinnisasja omandamiseks

Lubada Evarovarad OÜ-l (registrikood 16998271) omandada Tartu vallas Vedu külas Jõeääre kinnistul asuv katastriüksus (registriosa nr 4246104, katastritunnus 79402:003:0128, mille pindala on 124514 m², mis sisaldab 115466 m² metsamaad).

Otsus nr 31 – Umbusalduse avaldamine vallavolikogu revisjonikomisjoni esimehele

Avaldada umbusaldust Tartu Vallavolikogu revisjonikomisjoni esimehele Kert Kingole. Vabastada Kert Kingo revisjonikomisjoni esimehe kohustustest.

Otsus nr 32 – Tartu Vallavolikogu revisjonikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine

Tartu Vallavolikogu tunnistab salajase hääletuse tulemuste põhjal Tartu Vallavolikogu revisjonikomisjoni esimeheks Tõnu Kalja ja aseesimeheks Priit Kirssi.

Otsus nr 33 – Tartu Vallavolikogu revisjonikomisjoni liikme valimine

Tartu Vallavolikogu tunnistab salajase hääletuse tulemuste põhjal Mareh Kalda valituks vallavolikogu revisjonikomisjoni liikmeks.

Järgmine volikogu istung toimub 18.09.2024 algusega kell 16.00.

Istungeid on võimalik jälgida reaalajas ja järelevaadata Tartu Vallavolikogu Youtube'i kanalilt. Jooksvat protokollit ning hääletustulemusi on võimalik jälgida www.volis.ee leheküljel. Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis: tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalid.

Tartu Vallavalitsus teenindab kodanikke e-kanalite ja telefoni teel

Kõrvekülas asuv Tartu vallamaja läks kauaoodatud remonti, sellest tulenevalt on muudatused Tartu vallavalitsuse töökorralduses ja vastuvõtuaegades.

Lisaks on alates 1. maist liiklusele suletud vallamajaesine teelõik, lubatud on vaid teenindav personal.

Kuni septembri lõpuni töötab vallavalitsus valdavalt kodukontorites või asenduspindadel. Seetõttu ei toimu antud ajavahemikul regulaarset kodanike vastuvõttu, vaid kõnetunnid tuleb vastava ametnikuga eelnevalt telefonitsi kokku leppida. Kõikide ametnike kontaktid leiad:

www.tartuvald.ee/kontaktid

Tuletame meelde, et:

- Elukohateate saab saata läbi iseteeninduskeskkonna www.rahvastikuregister.ee või digiallkirjastatult tartuvald@tartuvald.ee
- Toetuse taotluse, avaliku ürituse teatise ja muud taotlused saab mugavalt esitada läbi **SPOKU keskkonna**

AITA KUJUNDADA TARTU VALLA 2025. AASTA KALENDRIT!

Kuus aastat on Kuukiri koostöös Tartu valla ja vallaelanikega koostanud seinakalendrit. Kalender tuleb ka sel aastal ja sina saad selle tegemises kaasa lüüa. Kuukirja toimetuse kogub taas kokku elanike fotosid, mis on tehtud Tartu vallas ja millel on kujutatud meie valla imelist loodust, siinseid vaateid või meeleolusid.

Saada Tartu vallas tehtud meeleolu- või loodusfoto e-posti aadressile

kuukiri@tartuvald.ee

hiljemalt 31. oktoobril.

Tartu Vallavalitsuse algatatud detailplaneeringud

| Tartu Vallavalitsus

Tartu Vallavalitsus teavitab, et on kehtestanud oma 11.07.2024. a korraldusega nr 916 Kõrveküla alevikus asuva Pärna tn 17 maaüksuse ning lähiala detailplaneeringu.

Pärna 17 krundile määratakse planeeringulahenduse kohaselt elamumaa sihtotstarve, lisaotstarbena on lubatud määrata ärimaa sihtotstarve. Pärna tn 17 krundile on lubatud planeeringulahenduse kohaselt kavandada kuni kolm korterelamut. Detailplaneeringu lahendus on kooskõlas Tartu valla üldplaneeringuga.

Planeeritud tegevuste realiseerimisel ei ole ette näha olulist keskkonnamõju, samuti ei seata ohtu inimeste tervist, vara või kultuuripärandit. Pidades kinni kõikidest detailplaneeringus esitatud nõuetest, võib tekkida planeeringu elluviimisel vaid ajutine negatiivne mõju, mis on tingitud ehitustegevuse iseloomust ning tunnetatav ehitusaegsel ajal. Detailplaneeringu kehtestamise korralduse ning kehtestatud planeeringulahendusega on võimalik tutvuda Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Tartu Vallavalitsus teavitab, et on algatanud oma 25.07.2024. a korraldusega nr 943 Raadi alevis asuvate Mõisanurme, Ermi tn 7 ja Väikepargi maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu koostamise ning jätnud sama korraldusega algatamata kõnealuse dokumendi keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH).

Detailplaneeringu eesmärk on kujundada Mõisanurme maaüksusele ning selle lähialale multifunktsionaalne meeldiv keskkond elamiseks, töötamiseks, puhkamiseks ning ettevõtluseks. Planeeringualale soovitakse detailplaneeringu algatamise ettepaneku kohaselt kavandada ligikaudu 950 elamuühikut, lisaks kauplusehoone ning keskuse kompleks, milles pakutakse pindu erinevateks teenusteks. Planeeringuala suurus on ligikaudu 24,4 ha. Planeeringuala asub Tartu linna vahetus läheduses, kiiresti arenevas piirkonnas, on hoonestamata ning valdavas osas kasutuses olnud põllumajandusmaana.

Planeeringu algatamise eesmärk on kooskõlas kehtiva Tartu valla üldplaneeringuga. KSH jäeti algatamata, kuna koostatud KSH eelhinnangu kohaselt ei kaasne kavandatava tegevusega

olulist keskkonnamõju. Kavandatava tegevusega ei ületata keskkonna taluvõimet planeeringualal. Võttes kasutusele vastavaid meetmeid ehitustöödel, on võimalik leevendada negatiivseid mõjusid ja minimaliseerida õnnetuste ilmnemise võimalust. Detailplaneeringu keskkonnatingimustega arvestamine on võimalik planeerimisseaduse § 126 lõike 1 punkti 12 kohaselt detailplaneeringu menetluse käigus.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust. Detailplaneeringu koostamise käigus koostatakse planeeringuala ja selle mõjuala analüüsil põhinev erinevate liikumisviiside uuring, samuti tuleb läbi viia mürauuring, mille eesmärk on selgitada välja liiklusest põhjustatud müratasemed.

Detailplaneeringu algataja, koostamise korraldaja ja kehtestaja on Tartu Vallavalitsus. Detailplaneeringu koostaja on AB Artes Terrae OÜ (reg. kood 12978320). Detailplaneeringu algatamise ning KSH algatamata jätmise otsusega on võimalik tutvuda Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Tartu Vallavalitsus teavitab, et on kehtestanud oma 25.07.2024. a korraldusega nr 942 Raadi alevis asuvate Põhjaringi tn 4, Põhjaringi tn 6, Rehepapi tn 3, Rehepapi tn 5 maaüksuste ja lähiala detailplaneeringu.

Planeeringu eesmärk on planeeringualal asuvate Põhjaringi tn 4, Põhjaringi tn 6, Rehepapi tn 4, Rehepapi tn 5 maaüksuste jagamine korterelamumaa kruntideks ning määrata vastavad ehitusõigused korterelamute rajamiseks. Planeeringulahenduse kohaselt moodustatakse üheksa elamumaa krunti, mille lisaotstarbena on kuni 15% ulatuses lubatud ärimaa otstarve. Planeeringualale kavandatakse planeeringulahenduse kohaselt ligikaudu 360 uut elamuühikut. Planeeritud elamukruntidele juurdepääsuks on planeeringuala idaserva planeeritud uus tänavamaa krunt, mis ühendub planeeritud ringristmikuga Keskuse teel. Planeeringulahendus on kooskõlas Tartu valla üldplaneeringuga.

Planeeritud tegevuste realiseerimisel ei ole ette näha olulist keskkonnamõju, samuti ei seata ohtu inimeste tervist, vara või kultuuripärandit. Pidades kinni kõikidest detailplaneeringus esitatud nõuetest, võib tekkida planeeringu

elluviimisel vaid ajutine negatiivne mõju, mis on tingitud ehitustegevuse iseloomust ning tunnetatav ehitusaegsel ajal.

Detailplaneeringu kehtestamise korralduse ning kehtestatud planeeringulahendusega on võimalik tutvuda Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Tartu Vallavalitsus teatab, et on oma 15.08.2024. a korraldusega nr 1000 algatanud Vahi alevikus asuvate Mario ja Savimäe maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu.

Detailplaneeringu eesmärk on Vahi alevikus asuvate Mario ning Savimäe maaüksuste jagamine äri- ja tootmismaa kruntideks ning määrata ehitusõigused äri- ja tootmishoonete ehitamiseks. Kavandatava tegevuse läbi soovitakse kaaluda Vahi tööstuspargi laiendamist. Planeeringuala pindala on ca 16,2 ha. Planeeringu eesmärgid on kooskõlas Tartu valla üldplaneeringuga.

Koostatud KSH eelhinnangu kohaselt ei kaasne kavandatava tegevusega olulist keskkonnamõju. Detailplaneeringu keskkonnatingimustega arvestamine on võimalik planeerimisseaduse § 126 lõike 1 punkti 12 kohaselt detailplaneeringu menetluse käigus. Eelhinnangu tulemusena on jõutud järeldusele, et keskkonnamõju strateegilist hindamist ei ole vajalik algatada. Planeeringu koostamise käigus tuleb arvestada ning järgida KSH eelhinnangus välja toodud soovitusi.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust. Detailplaneeringu algatamise eelselt ei ole tuvastatud vajadust läbi viia täiendavaid uurinuid. Käesoleva planeerimisdokumendi algataja, koostamise korraldaja ja kehtestaja on Tartu Vallavalitsus (e-post: tartuvald@tartuvald.ee, tel 510 6363). Detailplaneeringu koostaja on Ruum Raamis OÜ (reg kood 16602020, e-post: ruum.raamis@gmail.com). Detailplaneeringu algatamise ning KSH algatamata jätmise korraldusega on võimalik tutvuda Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Tartu Vallavalitsus teatab, et on oma 29.08.2024. a korraldusega nr 1042 algatanud Lombi külas asuva Metsaveere tee 10 maaüksuse ning lähiala detailplaneeringu.

Planeeringu eesmärk on kaaluda Met-

saveere tee 10 maaüksuse (kü tunnus 79401:001:0164, 100% elamumaa) jagamist neljaks elamumaa sihtotstarbega krundiks ning ehitusõiguste määramist üksikelamute ja abihoonete püstitamiseks. Lisaks antakse planeeringuga lahendus liikluskorraldusele, haljastusele, heakorrale ja tehnovõrkudega varustamisele. Planeeringuala pindala on ligikaudu 2,37 ha.

Detailplaneeringu koostamise vajadus

tuleneb planeerimisseadusest. Maaalal kehtib Lombi külas asuvate Mario, Maikeni, Kasteheina, Kuuse ja Uusallika maaüksuste ning lähiala detailplaneering (kehtestatud Tartu Vallavolikogu 18.06.2014. a otsusega nr 23). Nimetatud detailplaneering muutub peale käesoleva detailplaneeringu kehtestamist planeeringuala kattuvast osas kehtetuks. Planeeringu algatamise eelselt ei ole tuvastatud vajadust täiendavate uurin-

gute läbiviimiseks.

Detailplaneeringu algatamise korraldusega on võimalik tutvuda Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Detailplaneeringute algatamise korraldustega on võimalik tutvuda Tartu Vallavalitsuses (aadressil Haava tn 6, Kõrveküla) või Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Tartu valla kaasav eelarve 2025

Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja toimetaja

Sarnaselt mitmete teiste Eesti omavalitsustega kasutab Tartu vald 2025. aasta eelarve koostamisel kaasava eelarve põhimõtet. See tähendab, et osa vallaeelarvest koostatakse elanikelt saadud ettepanekute alusel. Eesmärk on parandada kogukondade arusaama vallaeelarvest ja selle kujunemisest, parandada kogukondadevahelist koostööd ja viia ellu mõni uus idee või leida lahendus mõnele olulisele valupunktile vallas.

Kaasavasse eelarvesse on oodatud investeringuideed, mille maksimaalne maksumus on 30 000 eurot. Kaasava eelarvega rajatav objekt peab olema avalikuks kasutamiseks ning projektist ei tohi tekkida ebamõistlikke kulusid valla järgnevate aastate eelarvetele. Realiseeritav investeringuobjekt peab olema peale valmimist Tartu valla omandis.

Kaasava eelarve osa suurus 2025. aasta eelarve koostamisel on 60 000 eurot, seega saab ellu viidud vähemalt kaks enim hääli saanud projekti. Ideid saab esitada igäüks elektroonilises keskkonnas VOLIS. (www.volis.ee)

Ideede esitamise tähtaeg on 31. oktoober 2024!

Ideede esitamisel tuleb märkida:

- esitaja nimi, kontakttelefon või e-posti aadress;
- nimetus (lühike fraas, mis iseloomustab idee sisu);
- idee kirjeldus;
- sihtrühm, kes saab probleemi lahendamiseks või uue võimaluse avanemisest otseselt kasu;
- muu oluline info, ideed iseloomustav materjal (eskiis, joonis, foto, muu esitaja hinnangul oluline teave).

Esitatud ettepanekuid hindab vallavalitsuse juurde moodustatav komisjon, kes vaatab, kas ideed on asjakohased ja teostatavad. Komisjon võib esitajate

nõusolekul sarnased ideed liita, samuti paluda oma ettepanekut täiendada ning täpsustada. Komisjon valib välja rahvahääletusele suunatavad ideed.

Hääletada saavad kõik vähemalt 16-aastased vallaelanikud, kelle elukoht rahvastikuregistris on Tartu vald.

Hääletamine toimub 2. detsembrist kuni 13. detsembrini 2024 elektroonilises keskkonnas VOLIS, tuvastades ennast ID-kaardi või mobiil-IDga. Valla kodulehel www.tartuvald.ee on VOLIS-e link, mis suunab hääletama.

Hääletamisvõimalus elektroonilises keskkonnas VOLIS on ka vallamajas ning Laeva, Piirissaare ja Tabivere teeninduspunktides isikut tõendava dokumendi esitamisel ajavahemikus **02.12–13.12.2024 eelneval kokkuleppel**.

Igal hääletajal on 3 häält (ühe idee poolt mitu korda hääletada ei saa).

Kaasava eelarve hääletusel võitnud ideed viiakse ellu 2025. aastal ning elluviimise korraldab vallavalitsus.

Kõrveküla Põhikooli kõrval 27. juunil avatud väljõusaal kogus 2024. a kaasava eelarve hääletusel enim hääli – 381.

Edetabelis jäi 368 häälega napilt teistele kohale idee luua Tabivere Põhikooli õuealale madalseiklusrada, mis avati 8. septembril.

Tartu vallast sügisperioodil toetuste taotlemine

Info: Tartu Vallavalitsus
Teksti koostas: Katrin Sisask

Tartu valla iseteeninduskeskkonnas SPOKU on võimalik esitada kõiki taotlusi elektrooniliselt. Iseteenindus kiirendab menetlemise protsessi ja vähendab puudulike taotluste arvu. Taotluste esitamine elektrooniliselt on mugav ja kiire. Iseteenindusel on olemas ühenduvus rahvastikuregistriga. Kõik esitatatud taotlused registreeritakse automaatselt dokumendiregistris.

Alljärgnevalt on kokku koondatud info toetuste kohta, mis tuleb esitada kindlaks kuupäevaks ja mis on sissetulekust sõltumatud.

Spordiklubide ja eraõiguslike spordikoolide toetus

Tartu vald maksab spordiklubile või -koolile sporditegevuste toetust taotleja nimekirja kantud 5–19-aastase sportlase kohta, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on Tartu vald.

Toetuse eesmärk on arendada harrastus- ja võistlusspordialast tegevust Tartu vallas ning süvendada spordialaseid teadmisi, toetamaks Tartu valla elanike, eelkõige laste ja noorte, kehalist ja vaimset vormisolekut.

Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU. **Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.**

Noorte huvitegevuse ühingute ja erahuvikoolide toetus

Toetust antakse erahuvikoolile või ühingule taotlemisele järgnevat kalendriaastaks. Pearaha antakse huvitegevuse korraldamiseks 5–19-aastase harrastaja või õppuri kohta, kes osaleb regulaarselt huvitegevuses ja kelle elukoht on rahvastikuregistri andmetel Tartu vallas.

Toetuse andmise eesmärk on arendada huvialast tegevust Tartu vallas ning süvendada oskuseid kunsti-, muusika- ja muudel aladel, pakkumaks Tartu valla lastele ja noortele mitmekülgset huviharidust. Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU.

Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.

Ranitsatoetus

Lapsevanema avalduse alusel saab Tartu vallast ranitsatoetust esimesse klassi minevale lapsele.

Toetust on õigus taotleda esmakordselt 1. klassi mineva lapse ühel vanemal, kui lapse ja ühe vanema rahvastikuregistrijärgseks elukohaks on Tartu vald. Kui lapsevanem või vanemad ei täida perekonnaseadusest tulenevaid kohustusi, makstakse ranitsatoetus lapse hooldajale, hooldaja puudumisel füüsilisest isikust eestkostjale. Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU.

Taotluse esitamise tähtaeg on 31. oktoober.

Ürituse korraldamise toetus

Ürituse korraldamise toetust võib taotleda sündmuseks, mis on kooskõlas Tartu valla arengukavaga ja mis toimub Tartu vallas, on suunatud Tartu valla elanikele, tutvustab Tartu valda laiemale üldsusele või on muul viisil seotud Tartu vallaga.

Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU.

Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.

Kaasfinantseerimise toetus

Kaasfinantseerimise toetus on Tartu valla kaasfinantseeringu projekti omaosaluse tagamiseks teistest fondidest taotletavate kogukonna ja piirkonna arengule suunatud ja Tartu valla arengukavaga seotud tegevus- ja investeringuprojektide läbiviimiseks. Toetust saab taotleda mittetulundusühing või

sihtasutus.

Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU. **Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.**

Tegevustoetus

Tartu vald maksab valla eelarvest mittetulunduslikuks tegevuseks toetust. Toetus on mõeldud valla avalikes huvides tegutsevate ja vallaelanikele suunatud mittetulundusühenduste tegevuse toetamiseks ning erinevate huvigruppide vaba aja sisustamise võimaluste mitmekesistamiseks. Vallaeelarve vahenditest toetatakse elukeskkonna arendamist, kultuuri-, hariduse-, noorsoo- ja spordiprogramme, külaelu arendamist, vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamist ja siseturvalisuse ennetustööd. Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU.

Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.

Projektitoetus

Projektitoetuse eraldamise eesmärk on propageerida Tartu valda kui rikkalike traditsioonidega kultuuri- ja spordivalda, mitmekesistada erinevatele sihtgruppidele suunatud tegevusi, toetada Tartu valla aktiivsete elanike omaalgatust ning väärtustada vabariiklike ja rahvusvaheliste ürituste korraldamist vallas.

Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU.

Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.

Lähtel kerkib hakkpuidu katlamaja

| Tartu Valla Haldus

Aastatepikkuse töö tulemusena on käimas Lähte aleviku kaasage hakkpuidu katlamaja-büroohoone projekteerimine ja ehitamine. Uus katlamaja valmib 2025. a sügisel. Lisaks on alustatud kaugküttepiirkonnas uute liitujate kaugküttetorustiku projekteerimise ja ehitamisega, mis valmib 2024. a sügisel.

Uue katlamaja eesmärk on vähendada Lähte aleviku kaugküttevõrgu negatiivset keskkonnamõju, tõsta kaugküttevõrgu efektiivsust ja hoida hinnastabiilsust. Uue hakkpuidu katlamaja ehituse tulemusena on Lähte aleviku kaugküttesüsteem olulises osas süsinikuneutraalne ja senisest efektiivsem. Vähendatakse märgatavalt kasvuhoonegaaside heidet atmosfääri. Tänu sellele paraneb välisõhu kvaliteet

ning kaasnevalt tõuseb elukeskkonna kvaliteet.

Katlamaja-büroohoone ehitamiseks on sõlmitud töövõtuleping OÜ Savekatega ja uute liitujate kaugküttetorustiku projekteerimiseks ja ehitamiseks on sõlmitud töövõtuleping AS EG Ehitusega. Projektide kaasrahastaja on osaliselt Euroopa Liit (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus).

Tabiveres avati madalseiklusrada

| Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja toimetaja

8. septembril avati Tabivere Põhikooli kõrval asuvas pargis madalseiklusrada. Rajal saavad oma oskused proovile panna nii erinevas vanuses lapsed, noored kui ka täiskasvanud. Madalseiklusrada valmis Tartu valla 2024. a kaasava eelarve raames, kus esitatud idee kogus 368 häält ning jäi napilt teiseks Kõrveküla väljõusaali järel.

Avamisele kogunes erinevas vanuses inimesi, enamasti lastega pered. Lindi lõikas läbi Tartu vallavanem Jarno Laur koos Tabivere Põhikooli 6. klassi õpilase Mariete Helsteiniga. Peale avamist ja seiklusraja katsetamist sai naeru lagistada kloun Umme etendust nautides.

Fotod: Triinu Aru

Hea Hariduse Fond

Hea Hariduse Fondi eesmärk on toetada haridusuuenduslikke projekte, mis aitavad kaasa haridusasutuste õppekavade täitmisele ja arendamisele, haridustöötajate professionaalsele arengule, haridusasutuste ja erinevate huvigruppide vahelisele koostööle, kõrge õpimotivatsiooniga õpilaste põhi-, gümnaasiumi- ja huvihariduse omandamisele.

Fondist antakse toetust järgmiselt:

- 1) kuni 1000 eurot – üksikute õpilaste, gruppide, rühmade või klasside tegevused;
- 2) kuni 2500 eurot – rühmade, klasside või kooliastmete vahelised koostööprojektid või tervet haridusasutust hõlmavad tegevused;
- 3) kuni 5000 eurot – haridusasutuste

vahelised koostööprojektid.

Õppeaasta jooksul on kolm taotlusvoor: 15. september, 15. jaanuar ja 1. aprill.

Toetuse taotlejaks võib olla Tartu vallas tegutsev alus-, põhi-, kesk- või huviharidust andev munitsipaalharidusasutus, nimetatud haridusasutustes töötavad või õppivad Tartu valla õpilased ja õpetajad. Kaks või rohkem haridusasutust võivad esitada ühise taotluse.

Toetuse saamiseks peab taotleja esitama Tartu Vallavalitsusele menetluskeskkonna SPOKU kaudu järgmised dokumendid:

- 1) taotluse esitaja kirjalik avaldus, milles esitatakse toetust taotleva haridusasutuse, õpilase või õpetaja nimi, toetusest rahastatava tegevuse elluviimise eest vastutava isiku nimi, kontaktandmed

(telefon, e-post jms), tegevuse maksumus, fondist taotletava summa suurus ja omaosaluse suurus;

2) kavandatavate tegevuste kirjeldus koos eelarvega;

3) seos valla arengukava ja/või haridusasutuse õppekavaga;

4) vajadusel kokkulepped vm dokumendid, kui kavandatav tegevus eeldab juriidiliste isikute või haridusasutuse koosseisu mittekuuluvate isikute kaasamist.

Fondist rahastatakse tegevusi kuni 100% nende maksumusest ning rahastamata osa võib katta omaosalusega.

Toetuse saaja on kohustatud ühe kuu jooksul peale projekti lõppu esitama vallavalitsusele SPOKU kaudu aruande saadud toetuse kasutamise kohta.

Täpsem info Tartu valla koduleheküljelt.

2024./2025. õppeaasta algus Tartu vallas

*Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja toimetaja*

Sel aastal alustas Tartu valla viies koolis õppeaastat kokku 1491 usinat õpilast. Neist esimesse klassi läks tänavu 160 pisikest koolijütsi.

Kõrveküla Põhikooli õpilaste arv on endiselt tõusuteel. Sel aastal on seal 20 õpilast rohkem kui eelmisel, ehk kokku 693 õpilast. Esimesse klassi võeti sel aastal vastu neli paralleeli.

Lähte Ühisgümnaasiumi õpilaste arv on sel aastal taas tõusus, seda just güm-

naasiumisse astujate osas. 10. klasse avati sel aastal tavapärase kahe asemel kolm, sest alanud õppeaastal on lisaks meedia-, spordi- ja tehnoloogiasuundadele võimalik valida ka loodussuund. Esimestesse klassidesse läks Lähtel 37 õpilast, mis on 2 vähem kui eelmisel aastal. Kokku on koolis 524 õpilast, mis on 20 õpilase võrra rohkem, kui eelmisel õppeaastal.

Tabivere Põhikooli õpilaste arv on püsinud viimastel aastatel stabiilsena. Sel õppeaastal on koolis 145 õpilast, neist esimesse klassi läks 22, mis on 9 õpilase

võrra rohkem kui eelmisel aastal.

J. V. Veski nimelise Maarja-Magdaleena Põhikooli õpilaste koguarv on 80 ja esimesse klassi astus 7 õpilast.

Ka valla väikseima kooli, Laeva Põhikooli õpilaste arv on viimastel aastatel olnud stabiilne. Sel aastal õpib seal 49 õpilast, neist esimeses klassis alustas kooliteed 7.

Kuukiri soovib omalt poolt kõigile koolijuhitidele, õpetajatele, õpilastele ja nende vanematele palju kordaminekuid, rõõmsat meelt ja edu alanud õppeaastal!

KÕRVEKÜLA PÕHIKOOI,

1. a klass.

Klassijuhataja
Signe Rööpson

Alice Allik, Malev Burget, Elli Eilonen, Oliver Gornischeff, Lisanna Hinno, Kädili Jõgar, Gloria Kaasik, Rasmus Kasearu, Marcus Kauber, Oleksandr Koval, Eliisia Kure, Meeli Käär, Marta Mägi, Ralf Morgan Pöder, Aurelia Pärn, Mia Rosin, Miko Arman Siimo, Lukas Sulg, Emilia Vallimets, Sädeli Vare, Herman Ventmann

Foto: Pildikompanii OÜ

KÕRVEKÜLA PÕHIKOOI,

1. b klass.

Klassijuhataja
Anna Roots

Tormi Aasmaa, Maribel Allas, Elisabeth Anton, Camelya Eismel, Kevin Haljak, Gustav Kaljund, Tommi Kask, Remy Kiisk, Marite Kõrts, Kaspar Lees, Isabel Lember, Oskar Liivat, Pärleen Lääts, Katriona Malk, Herman Muhhin, Mattias Mägi, Joosep Orav, Aron Pille, Elsa Ploomipuu, Annabel Sepp, Hanna Sikk, Mirtel Vihmann, Juss-Mathias Villiko, Loreen Volk

Foto: Pildikompanii OÜ

KÕRVEKÜLA PÕHIKOOI,

1. c klass.

Klassijuhataja
Eve Aru

Khrystyna Holovatenko, Kristofer Kabonen, Kermo Kleen, Renar Koht, Nora Sofia Koort, Marleen Laur, Stenar Lubja, Hugo Mölder, Danil Opmann, Mia-Emily Orav, Elias Raidma, Egert Ratas, Mirko Rennig, Mirtel Rennig, Maru Sepp, Tobias Svetljakov, Sofie Elisabeth Sööt, Viktoria Tsvetkova, Arabella Verev, Kätilliis Vuks

Foto: Pildikompanii OÜ

KÕRVEKÜLA PÕHIKOOI,

1. d klass.

Klassijuhataja
Merlin Paabort

Henri Allvere, Adele Hango, Remy Hausenberg, Tomy Hausenberg, Brett Issak, Kuldar Ivask, Rikard Joorits, Sirelin Jögi, Henri Kartsep, Leo Kärberg, Miree Alizee Meeksa, Sonja Oberst, Henri Odras, Marten Ojamets, Sebastian Pärtelpoeg, Rasmus Ratasepp, Mirt Reinthal, Jesper Ruuto, Eva Salo, Rocki Sebastian Schultz, Joosep Suitsmart

Foto: Pildikompanii OÜ

Lähte Ühisgümnaasium 1. a klass, september 2024

LÄHTE ÜHISGÜMAASIUM,

1. a klass.

Klassijuhataja
Kersti Aste

Roald Dööring, Robin Jõelet, Mirel Kala, Kertu Karja, Karl Gustav Kokk, Karl-Mihkel Lass, Carolyn Limbak, Indrek Loot, Rasmus Mekk, Maria Mängli, Lenne-Eliise Olesk, Greete Orav, Emma Ots, Sairos Pallo, Elizabeth Pülsü, Rianna Raasik, Marta-Kristiina Saarepuu, Tanel Vaher, Luisa Veedler

Foto: FNA OÜ (Neeme Aria)

Lähte Ühisgümnaasium 1. b klass, september 2024

LÄHTE ÜHISGÜMAASIUM,

1. b klass.

Klassijuhataja
Diana Nõlvak

Adeele Arukase, Rihana Baioumy, Desiree Dolgihh, Sami El Tagi, Frederica Josephine Helm, Remi Joosep, Keily Kapsi, Remek Karu, Kertu Kirsiaed, Ida Kooskora, Aron Leht, Anelle Mägi, Johanna Roostoja, Keron Saage, Kendra Seim, Tauri Tammel, Paul Mihkel Toom, Kreete Toots, Lili Viia

Foto: FNA OÜ (Neeme Aria)

Tabivere Põhikool 1.klass 2.09.2024

TABIVERE PÕHIKOOI,

1. klass.

Klassijuhataja
Airi Kahar

Kenneth Aruksaar, Maksym Bober, Hendrik Hristov, Raven Kaasik, Andren Krasnov, Keidy Laanemets, Lisanne Lind, Kardo Martinson, Roland Nõmme, Saamuel Paju, Annabel Pakler, Karmen Pook, Keido Pärtel, Mariette Eliise Raudsepp, Ariete Rõivas, Keron Siim, Serko Sopp, Tammer Tammekunn, Timo Tungel, Grete Tõnurist, Maia Vahtra, Herman Vällik

Foto: FNA OÜ (Andrus Mekk)

**J. V. VESKI NIM
MAARJA-MAGDALEENA
PÕHIKOOI,**

1. klass.

Klassijuhataja
Helina Tamme

Markus Jänes, Tristen Kase, Lisanna Merila, Kendra Pardanen, Mairon Simo, Ragnar Soovere

Foto: Liisi-Triin Siimenson

LAEVA PÕHIKOOI,

1. klass.

Klassijuhataja
Pille Ernits

Stefan Mändmets, Elias Vels, Henri Piho, Rahel Hannus, Gerda Bekker, Gregor Paejärv, Remi Ristjan Rulli.

Foto: Kristjan Praks

Tere tulemast Lohepesasse – uude, avarasse ja hubasesse lastehoidu Kõrvekülas!

*Merili Madissoo,
Lohepesa lastehoiu juhataja*

Meil on suur rõõm teatada, et sel sügisel avame oma ukseid kõigile väikestele sõpradele vanuses 1,5–3 aastat. Lohepesas ootab teie last soe ja armastav keskkond, kus nad saavad turvaliselt mängida, avastada ja kasvada.

Meie kaasaegsed ja avarad ruumid asuvad Kõrve 1a teisel korrusel. Lisaks päevasele hoiule oleme olemas ka õhtuti ja nädalavahetustel. Huvilistel avaneb peatselt ka võimalus oma laste sünni-

päevasad meie ruumides tähistada! Septembrikuus kutsume teid meie avamispäevale, et saaksite tutvuda nii meie koduse keskkonna kui ka toredate hoidjatega. Kõik avamispäeva ja lastehoiu kohta käiv info jõuab peagi meie kodulehele ja sotsiaalmeediakontole! Leia meid: lohepesa.ee ja FB: Lohepesa Lastehoid
Lastehoiu avamist on kaasrahastanud Euroopa Liit.

Ootame teid ja teie väikest seiklejat Lohepesas!

Lasteaednikud akusid laadimas

tekst: Kristiina Bergmann,
Kõrveküla lasteaed Päikeseratas
õpetaja, ELAL volikogu liige
fotod: Holar Sepp ja
Kristiina Bergmann

Juba 33. suve saavad Eesti Lasteaednike Liidu (ELAL) liikmed suveseminariks kokku. Igal aastal uues Eestimaa piirkonnas. Sel aastal olid korraldajateks Tartu linn ja liidu liikmed Tartumaalt ning võõrustavaks majaks valiti Tartu valla Kõrveküla lasteaed Päikeseratas.

Suveseminaril osales rohkem kui 160 õppimisest ja arengust huvitatud lasteaiatöötajat üle Eesti. Kolme päeva jooksul toimusid puhkava õpetaja „tassi täitvad“ tegevused: koolitused, kogemuste vahetamine, kultuuripealinna ja kohalikku kultuuri ja eluolu tutvustavad ekskursioonid. Iga osaleja sai kogeda lõõgastavaid ning vaimu toetavaid ettevõtmisi.

Suveseminaril avamisel heiskasime traditsioonilise laulu saatel kolmeks päevaks Kõrveküla lasteaias õuealal liidu lipu. Külalisi oli tulnud tervitama vallavanem Jarno Laur, avasõnad ütles liidu esinaine Evelin Sarapuu. Seminari pealkiri – „Väike puust linn“ inspireeris korraldustiimi looma avamiseks lustliku ja humoorika tantsukava, mille taustaks kõlasid erinevad muusikapalad Tartust. Ei puudunud ka eufooriat tekitav üllatusesineja, kes kohe rahva käima tõmbas ja juba olidki meeled avatud ning suvepäevad võisid alata.

Esimene päev viis meid Tartusse Supilinna giidituurile ning laevasõidule Emajõel, mis pakkusid üllatust ja meeldivad avastusi ka põliste tartlastele. Õhtul ootasime külalisi tagasi Päikeseratta lasteaias õuealale, kus kolleegid Tartu Poku Lasteaiast jagasid erinevaid matkatarkusi. Nii mõnigi täiskasvanu tegi esimest korda tokisaia, saagis

tross-saega, läitis lõket tulepulgaga või küpsetas kuumal suveõhtul vahukommidest lumememmesid. Õhtu lõppes meeleoluka laulujoonistuste äraarvamismänguga.

Varajastel ärkajatel oli kahel hommikul võimalus käia loodussõpradest Pokudega Kõrvekülas orienteerumas ja nautida karastavat suplust. Läbi meelte- ja luuleorienteerumise oli osalejatel kuhjaga avastamis- ja õppimisrõõmu ning põnevaid vahendeid, mida kolleegidelt enda lasteaedadesse kaasa võtta.

Teisel päeval kutsusime oma õpihimalised liidukaaslased põnevaks koolituseks Tartu Ülikooli peahoonesse, kus Tauri Tallermäe arutles teemal „Mälu ja õppimine“. Koolitaja suutis huvi äratada igas kuulajas. Kõlama jäid mõtted, et igavus on meid kõiki tegutsema panev jõud ning sügavuti suudame mõelda just sellest, mis meid huvitab. Lektor toonitas psühholoog Mare Porki mõtet – õppimine on garanteeritud siis, kui see tekitab elamuse. See annab kinnitust lasteaednike igapäevases töös – lapsele tuleb teha õppimine/tegutsemine huvitavaks, et ta mõtleks kaasa ja saaks elamuse, siis jääb õpitu ka meelde ning loob seoseid. Need töed aitasid lähemale tuua laste õppimise ja õpetamise olemuse.

Päeva teises pooles jagasid kolleegid Ülenurme Nurmepesa, Tabasalu Teelahkme ja Tartu Poku lasteaiast koge-

musi Erasmus+ õpirännetest.

Õhtu lõppes traditsioonilise piduliku ja meeleoluka õhtuga Emajõe ääres Lodjakojas, kus tervitati ELALi uusi liikmeid, nauditi õhtusööki ja Seto leelokoori esinemist ning keerutati tantsupõrandal. Seminari viimasel päeval toimus liidu üldkoosolek, kus kinnitati majandusaasta aruanne, tutvustati juhatause ja volikogu liikmeid. Heli Mäesepp haridus- ja teadusministeeriumist tutvustas alusharidusega seotud uudiseid ministeeriumi poolt. ELIIS-i esindaja rääkis oma keskkonna uuendustest ning kogus õpetajatelt ettepanekuid ja soove oma süsteemi parendamiseks.

Kolm päeva Tarus ja Tartumaal möödusid väga kiiresti, täis emotsioone, kogemuste vahetamist, saamist ja jagamist. Suure tänutundega meenutati Päikeseratta külalislahkust ja nauditavaid õpikeskkonda. Kõrvekülas anti liidu lipp edasi, et see juba uuel aastal heisata Paides 34. ELAL suveseminaril.

Eesti Lasteaednike Liitu kuuludes on võimalus koos õppida, kogemusi vahetada, saada osa huvitavatest konverentsidest, seminaridest, olla kursis Eesti alushariduse käekäiguga ja ise kaasa rääkida. Kuuludes liitu, teeme ennast nähtavaks ja kuuldavaks – väärtustame oma ametit. Meile on iga liige on väärtus!

Tartu Valla Noortepäev pakkus tegutsemisrõõmu väikestele ja suurtele

Kaisa Kreela, Tartu valla Kuukirja reporter

23. augustil võis Lähte Ühisgümnaasiumi lähedal näha ringi askeldamas erinevas vanuses noori, sest aset leidis Tartu Valla Noortepäev 2024.

Viimati peeti Tartu Valla Noortepäeva samas kohas 2018. aastal ning seetõttu oli aeg tuua noored taas Lähtele. Korraldusõiguse sai Lähte Noortekeskuse juhataja Anna Solovjova, kelle sõnul on ta ka varem erinevaid projekte vedanud, kuid nii suure ürituse korraldamine oli talle esmakordne kogemus.

Noortepäeva avas tervituskõnega Tartu valla vallavanem Jarno Laur, mille järel söödi üheskoos Lähte Pagari valmistatud kooki. „Oli üks ärev moment, kui mul läks kooki tellides täiesti meelest ära, et taldrikuid nad kaasa ei anna. Helistasin kell seitse hommikul Lähte kogukonna esindaja Jaanika Kreelale, kes laenas mulle kogukonna nõusid,“ meenutas Anna noortepäeva hommikut.

Koogisöömisele järgnesid erinevad teatvõistlused, mille korraldamisel palus Anna abi Lähte ÜG õpilasesinduselt. Võistlustest võtsid osa Tabivere, Lähte ja Maarja-Magdaleena noortekeskuste ning Tartu Vallavalitsuse kuueliikme-

lised võistkonnad. Noorte ees napsasid võidu valla töötajad.

Noortepäeval võisid kõik leida endale meelepärase tegevuse erilmelistes töötubades. Päeva jooksul toimusid kunsti, löökpillide ja sokkide disainimise töötöad. Lisaks oli võimalik osa võtta ka parkuuri, squishy ning Laeva vabatahtliku pääste töötubadest. Oma telgi ning mitmete lõbusate mängudega oli kohal Tabivere noortekeskus ning sünnimusest ei puudunud ka suur batuut ja miniloomaaed. Ühise lõuna järel, mille jagamisel olid abiks Maarja-Magdaleena noored ning Lähte kogukonna liikmed, toimus paneeldiskussioon teemal „Vaimse tervise teenused ja tugivõimalused“. Psühholoogiatudengina on Annale noorte vaimse tervise teemad vägagi südamelähedased. „Paneeldiskussioonil osalesid minu kolleegid, Tartu Ülikooli Psühholoogia Instituudi üliõpilased. Nad rääkisid, et õppida on vaja mitte seepärast, et see on sinu kohustus, vaid see avardab silmaringi ja võimalusi. Näiteks rääkisime väga palju Erasmus+ programmist ja sellest, kuidas hoida ennast nii, et poleks liiga suurt stressi, magaksid hästi ja enesehinnangu oleks kõik korras,“ kommenteeris Anna kohtumist.

Tegusa päeva lõpetas Stig Rästa kontsert. Artisti olid kuulama tulnud varem tege-

vustes osalenud noored, aga ka kohalikud elanikud. Stig Rästa meelitas ühiselamust välja ka samal ajal tantsulaagrit pidanud noored.

Anna Solovjova peab tänavust noortepäeva edukaks. „Tulemusi järgin ma nii, et kui noored olid rahul, neil oli lõbus osaleda töötubades ja kõht oli täis, siis läks hästi,“ kommenteeris Lähte Noortekeskuse juhataja.

Järgmiste aastate noortepäeva korraldajatele on Annal mitmeid kasulikke näpunäiteid: „Mida kindlasti peab tegema, on alustama noortepäeva korraldamist võimalikult vara. Tuleb ka kaasata teisi inimesi. Kui seda teed, on pärast lihtsam. Mul on väga hea meel, et Lähtel on nii suur meeskond, sest lisaks Lähte Noortekeskuse noortele (kes olid päevajuhid. Pean rõhutama – supertüdurukud) aitasid näiteks Lähte kogukond, Tartu Valla Spordikooli mehed ja Lähte Ühisgümnaasium,“ kiitis Anna asjaosalisi ning andis veel ühe tähtsa nõuande: „Kõige olulisem on kirjutada Excelis täpselt välja, mida ja kuidas sa teed ning mida selleks vaja on. Võibolla tundub see natuke igav ja ei viitsi seda teha, aga see aitab väga palju.“

Aasta noorte valdkonna teo tiitli pälvis Karmen Kukkk

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Igal aastal tunnustab Tartu valla Noortepäeval isikut või organisatsiooni, kes on olulisel määral panustanud Tartu valla noorsootöö edendamisse. Sel aastal toimus Tartu valla Noortepäev 23. augustil Lähtel, kus anti tiitel üle.

Tartu valla aasta noorte valdkonna teo tiitli pälvis Karmen Kukkk!

Lühike ülevaade:

- Karmen Kukkk on Laeva Noortekeskust juhtinud alates 2014. aasta algusest.
- Juba enne Laeva Noortekeskuse avamist on olnud Karmeni südameasjaks noorte valdkonna edendamine

Tartu vallas ja ka maakonnas, kuhu Karmen on ka ise olulisel määral panustanud.

- Karmen oskab kirjutada häid projekte, leiab valdkonda lisarahastust ning on edukate projektide toel meie valla noortele loonud võimalusi erinevate kogemuste ja ka laialdasema huvihariduse omandamiseks.
- Karmen on korraldanud palju üritusi kogukonnas, kuhu on kaasatud olnud nii lapsevanemad kui ka noored.
- Tänu Karmenile tegutseb 2018. aastast alates Tartu vallas õpilasmalev. Muuhulgas on ta kas ise korraldanud või abiks olnud õpilasmaleva toimumistele.

Tänavu tegi Kersti Leis ettepaneku Karmeni tunnustamiseks – „Tartumaa Noortepäeva“ korraldaja 2023. aastal.

Karmen Kukkk koos Tartu Vallavolikogu esimehe Vahur Poolakuga. Foto: Agu Laas.

Anita Priks pälvis Vabaduse Tammepärja aumärgi

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

30. augustil tunnustas justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta Vabaduse Tammepärja aumärgiga 25 inimest. Aumärki annab minister välja inimestele, kes hoiavad ja annavad edasi Eesti riigi ja rahva lähiajaloo mälestusi ning jäädvustavad vabadusvõitlust ja vastupanuliikumist.

Tartu vallast pälvis Vabaduse Tammepärja aumärgi Äksi raamatukogu juhataja Anita Priks.

Anita Priks on aastal 2002 loodud Äksi Soomepoiste muuseumi perenaine ja olnud seal giidiks algusest alates. Lisaks muuseumituuridele ning soomepoiste

Anita Priks ja Liisa-Ly Pakosta. Foto: Aron Urb

ajaloo tutvustamisele, lööb Anita kaasa Tartumaa lahingupaikade tähistamise töös.

„Ükski inimene ei saa teha midagi ilma teiste inimeste toeta. Nii kuulub ka see autasu kõigile, kes Soomepoiste tubamuuseumi rajamist ning aastatepikkust tegutsemist on toetanud: Tartu vald, Soome Sõjaveteranide Eesti Ühendus, Soomepoiste Pärimusühing

ja tuhanded ajaloo huvilised nii Eestis kui ka Soomes. Ning eelkõige tuleb tänada soomepoisse – neid 3400 noort Eesti meest, kes võitlesid vapralt Soome vabaduse ja Eesti au eest,“ kommenteeris aumärgi saamist Anita. Aumärgi laureaate kohta saab lähemalt lugeda justiitsministeeriumi kodulehelt. Aumärke andis ministeerium välja seitsmendat aastat.

Ansambel Mehed Mandrilt osales rahvusvahelisel festivalil Gruusias

Ansambel Mehed Mandrilt

Kui lennuki rattad maad puutusid, oli Batumi juba pimedusse mattunud. Nagumerelaine ja Mehed (mandrilt) tundsid end peale väsitavat lendu suurepäraselt ja sukeldusid passikontrolli. Öine Batumi oli kuum, lõunamaiselt lõhnav, tuledesäras ja kutsuv.

Homnikul avanes hotelliaknast võrratu pilt vilkale linnale ja taamal kõrguvatele mägedele. Termomeeter paugutas eestlase jaoks erakordselt kõrgeid temperatuure ja ainuüksi silmade pilgutamine võttis naha märjaks.

Ees ootas neli päeva rahvusvahelist festivali, kuhu Nagumerelaine ja Mehed olid kutsutud. Festivalile oli saabunud veel leedukaid, šveitslasi, palestiinlasi, kasahhe, belglasi, austraallasi. Osalesid ka kutsujad. Sellist möllu ja virr-varri tahaski näha ühelt korralikult rahvuste peol. Nagumerelainel ja Meestel oli kaks kontserti. Mehed ei valeta, kui ütleksid, et rockstaari tunne tuli küll. Publik oli sedavõrd kirju ja suur ning väga-väga hea.

Õnneks oli festivali ajakavas muidki tegevusi peale laulmise ja tantsimise. Osalejad viidi Mustale merele seilama ja mägedesse matkama. Osalejate kõhud said rõõmsaks kohalike toite süües ja parimaid jooke rüübates. Kõike seda saatis eht lõunamaine kirglikkus ja ajataju puudumine. Viimasega oli eestlastel kõige raskem harjuda. Huvitav, kust on tulnud fraas: aigu om?

Mehed tahavad tänada kõiki kaasaelajaid ja aitajaid, kes selle reisi korraldamisel kaasa löid!

Loodame, et tulevikus teeks meie laul Teie rinna rõõmsaks! Palju kordi.

Otslava külapark – 20

Tiia Pärtelpoeg,
Maarja-Magdaleena
rahvamaja juhataja

Sündmusi, mis inimesi liidavad ja loovad hea tunde, ei ole kunagi ülearu palju. Pigem on raske midagi uut välja mõelda. 2004. a maikuuks korraldatud ja kaks nädalat kestnud üle-eestisel metsaistutustalgutel rajati sadu hektareid metsa, jäi kasvama miljon puud.

Sellesse aega jäi ka Otslava külaparki rajamine, mis hiljem nimetati Päikesepargiks. Oma nimetuse sai ta asukoha järgi, sest muidu igast ilmakaarest tuultele avatud külas tundus pargiks valitud alal päikseliselt soe. Istutustööd toimusid kohalike elanike ja valla 90 laulja, tantsija ja pillimängija abiga. Oli teine talgupäev, mis kandis nimetust „Kaunis metsaistutamine“. Rajatud parki jäid kasvama vahtrad, kased, pihlakad, männid, sarapuud, lehised, ebatsuugad, tammed, sirelid, lodjapuud, haavad, nulud ja veel palju teisi puu- ja põõsasistikuid. Sel päeval oli võimalus kõikidel, kes kohal viibisid istutada parki ka OMA PUU. Nii ka tehti.

Park on saanud täiendust igal aastal. Siia on istutanud puid külaturismi testgrupp Riiast, Jõgevamaa Kodukandi Ühendus, Valgamaa Kodukant, Eesti Külade Lii-

Otslava külapäeval, 13. juuli 2024. Foto: erakogu

kumine Kodukant, Ryhmakoti Pässitalo Vihtist, külarahvas Valga maakonnast ja mitmed teised. Puid on istutatud ka inimeste mälestuseks ja erinevate sündmuste jäädvustamiseks. Nii kasvab pargis ja õitseb kevadeti iluõunapuu naiskodukaitse eestvedaja Mari Raamoti mälestuseks. OMA PUU on istutanud Jõgevamaa Koostöökoda, Põlvamaa külavanemad, EPA 1971. aasta lõpetajad. Pargis kasvab ka Põlvamaa delegatsiooni istutatud pärn VII Eesti Külade Maapäeva toimumise auks Jõgevamaal, samuti kastan, mis kaasa toodud Hiiumaa tantsumemme koduõuel.

Aastatega on istutatud juurde uusi puuliike. Maarja-Magdaleena Maarahva Seltsi 20. aastapäevaks jäid parki kasvama kaks iluõunapuud, mille kinkis Tartu vald. Sirgub esimest pärimuspäeva meenutav õunapuu, mis mõne aasta pärast hakkab kandma magusaid vilju. Istiku kinkis Vasula Aiand.

Heakorrastatud ja hooldatud pargis korraldatakse peamiselt külapäevadel, kuid ka teistel üritustel erinevaid võistlusi, milleks on vibulasked, petank, kurnimängud, kettagolf, korvpallivisked. Läbi on viidud ka maalilaagrit. Korraldatakse suguvõsa kokkutulekuid. Päikeseparki on püstitatud lisaks pargikivile ka mälestuskivi Otslava küla põliselanikele. Küla läbival maanteel, pargi kohal peatuvad aeg-ajalt autod. Inimesed jalutavad, uudistavad, loevad siltidelt infot. Kellel kasvab pargis puu, korrastavad seda. Vast ehk räägivadki temaga. Seda kõike on hea näha ja teada. See on hingekosutav.

Istutatud puudel on eriline väärtus, sest nad on mulda pandud ühiselt. Neile on lauldud, tantsitud ja loitsuga kaasa antud parimad soovid kasvamiseks. Külaparki 20. aastapäeva puhul sai park taas täiendust. Mõne aasta möödudes näitab oma kauneid õisi eriline sirelisort.

Vanu aegu meenutades...

Rein-Lembit Taniloo,
60-aastase staažiga autojuht

Augustikuu 11. kuupäeval toimus Maarja-Magdaleena lähedal asuvas Pataste külas endiste kolhoosiaegsete autojuhtide kolmas kokkutulek. Kokkusaamiste korraldajaks on olnud ja oli ka sel korral vanade nõukogudeaegsete autode restauraator Raivo Raju.

Seekord oli osavõtjaid rohkesti. Autojuhtide seas oli ka toleaegeid mehaanikuid ja automajandi dispetšer.

Kui seltskond kella kaheks töökoja õuele jõudis, oli Raivo juba üles rivistanud uhke rea masinaid, mis läikisid, justkui oleksid täna tehases välja saadetud. Rivis seisisid sellised automargid nagu MAZ, ZIL, GAZ, Moskvitš. Pika rivi lõpetas mootoriga jalgratas. Järgemööda käivitati tehnika mootorid „tuksuma“ ning

osalejatel oli võimalus vaadata kapoti alla, istuda rooli taha. Kes soovis, sai töökoja hoovis väljavalitud autoga mõne sõiduringi teha. Palju elevust pakkus sõit motoriseeritud jalgrattaga. Iga masina kohta oli Raivol rääkida oma lugu. Pärast sellist nostalgialaksu koguneti garaaži alla, kuhu oli seatud pikk laud suupistetega. Mängis akordionimuusika. Siin sai alguse meenutuste aeg, mis kes-

tis hilisõhtuni. Lagedale tuldi ikka nende kõige ägedamate seikluste ja juhtumistega, mis pikal kolhoosiajal aset leidsid. Paljudel olid kaasas ka fotod ammusest ajast, milledele iseendagi äratundmine tekitas tõelist elevust!

Lõpetuseks jäi kõlama mõte: kohtume veel ja täname südamest korraldajat Raivo Raju.

Äksi raamatuklubi avastas Šotimaad

Anita Priks,
Äksi Raamatukogu direktor

Algus juuni Kuukirjas.

GLASGOW

Edinburghist vaid tunnikesse bussisõidu kaugusel Clyde'i jõe kaldail laiuv Glasgow on suurima rahvaarvuga linn Šotimaal ning Ühendkuningriigi suuruselt 3. linn. Glasgow oli 1990. a. Euroopa kultuuripealinn ning paistab silma oma arhitektuuri, kultuuri, muusikaelu ja transpordiühenduste poolest. Võrreldes Edinburghiga on Glasgow tunduvalt kaasaegsem, kirevam ja temperamentsem.

Linna kaasaegsusest annavad tunnistust ka kaks Clyde'i jõe kaldal otse meie hotelli kõrval seisvat moodsat metallkarpi meenutavat hoonet – Hydro ning Armadillo. OVO Hydro on mitmeotstarbeline siseareen, mis avati Rod Stewarti kontserdiga 2013. SEC Armadillo on suur auditorium, millest on saanud üks kõige äratuntavamaid Glasgows. 3000 istekohaga saali ehitamine toimus 1995–1997.

Neist lühikese jalutuskäigu kaugusel paikneb Ülemiste uue raudteeterminali autori Zaha Hadid Architects'i projekteeritud hoones Riverside'i muuseum. Hoone avati 2011 ning see pälvis 2013 Euroopa aasta muuseumi auhinna. Muuseum on auhinda tõepoolest väärt, sest on hästi funktsionaalne ning külastajaile tutvustatakse 3000 riikliku ja rahvusvahelise tähtsusega eksponaati. Siin on kõike alates hobusetopistest kuni veduriteni, trammidest lapsevankriteni ja autodest allveelaevadeni. Eksponaadid hõlmavad mitut ajastut, tutvustades transpordi arengut vanadest autodest moodsate sõidukiteni. Eriti uhke on vana linnatänava rekonstruktsioon, mis annab pildi Glasgow' minevikust. Vahva oli jalutada mööda munakivisillutisega tänavat, mida ääristasid poed, majad ja metroojaam. Muuseumi populaarsusest andsid tunnistust ka kõikjal ringi sibavad lapsed. Burrelli Kollektsoon on muuseum, milles eksponeeritava suurepärase kollektsiooni omandasid paljude aastate jooksul jõukas Glasgow' laevandusmagnaat ja kunstikollektsionäär Sir William Burrell ning ta abikaasa, kes kinkisid

Äksi raamatuklubi Edinburghis.
Fotod: erakogu

selle 1944 a. Glasgow' linnale. Muuseumi rajamiseks leiti lahendus Pollok House'i ja selle suure kinnistu kinkimisega Glasgow' linnale. 150-hektariline park muutis selle koha ideaalseks. Muuseum avati 1983. Rohkem kui 9000 esemest koosnev Burrell sisaldab olulist keskaegse kunsti kogu, sealhulgas vitraažid ja gobeläänid, tammepuust mööbel, keskaegsed relvad, islami kunst, iidse Egiptuse ja Hiina esemed, Degase' ja Cézanne'i maalid, Rodini skulptuurid jpm.

Varem Stirling-Maxwelli perekonnale kuulunud Polloki maja ehitati 1752. a. Peaaegu 700 aastat ühele perele kuulunud maavalduse andis 1966 Glasgow' linnale Dame Anne Maxwell Macdonald. Siin on ka tallidest ja saeveskist koosnev kompleks ning rohtu nosivate (ja paitamist lubavate) rahumeelsete šoti mägiveistega karjamaad. Majal on tohutu suur sopiline aed, kus lisaks lillepeenardele kasvab üle 1000 rododendroniliigi. Öitsva rododendronivõsa vahel lookleval jalgrajal kõndides tuli meelde samasuguse metsiku aia kirjeldus Daphne du Maurier' romaanist „Rebecca“.

1451. aastal paavsti bullaga asutatud Glasgow' ülikool on maailma vanuselt neljas ingliskeelne ülikool. 1870. a kolis ülikool Gilmorehilli piirkonda ja uus ülikoolilinnak kujundati uusgooti stiilis. Silmapaistvaim ehitus on kõrgel künkjal asuv ülikooli lossi meenutav peahoone, mis on Suurbritannia uusgooti arhitektuuri suuruselt teine näide Westminsteri palee järel. Et meie Šotimaa reisi algataja Tiina õppis Glasgow' ülikoolis, siis tegi ta meile selle õppeasutuse erinevates hoonetes põhjaliku ekskursiooni. Muljet avaldasid peahoone suur

kabel, nelinurkne siseõu ning uhked võlvistikud. Huvitava ringkäigu tegime kohaliku giidi juhendamisel ka ülikooli 12 korrust kõrges raamatukogus. Eriti põnev oli sealne korruste kasutamise reeglistik – alumistel korrusel võis kõva häälega rääkida ja süüa-juua, keskmistel korrustel tuli juba sosistada, aga kõige ülemisel korrusel tohtis ainult sisse hingata (aga välja mitte). Ülikooli peahoones asub ka Hunteriani Muuseum (väga äge – näiteks saime teada, et diplodookuse säär oli pikem kui meie klubikaaslane Kaili), mille kõrval suures saalis toimus parajasti väga mitme inimese valvsa pilgu all mingi eksam.

Ülikoolile kuulub ka „Mackintosh House“. Mackintoshi maja on kaasaegne betoonhoone, mis on sisustatud šoti kuulsaima arhitekti Charles Rennie Mackintoshi kontseptsiooni järgi. Sellel on Mackintoshide kodust hoolikalt uuesti kokku pandud interjöörid, sealhulgas originaalmööbel, sisustuselemendid ja kaunistused. Kõik ruumide detailid demonstreerivad silmatorkavalt Charles Rennie Mackintoshi kontseptsiooni ruumist kui kunstiteosest. Ka see muuseum meeldis Äksi raamatuklubile väga!

Glasgow' katedraal on vanim katedraal Šotimaa mandriosas ja vanim hoone Glasgows. Katedraal on pühendatud Glasgow' kaitsepühakule pühale Mungole (St. Mungo), kelle haud asub hoone alumise kiriku keskel. Glasgow' katedraali ajalugu on tihedalt seotud linna ajalooaga. Väidetavalt tõi St. Mungo 6. sajandil just sellesse kohta matmiseks püha mehe Ferguse surnukeha. Mungo ehitas matmispaika kloostrikongi ja maeti sealsesse kirikusse. Praegune katedraal pühitseti sisse 1197 ning hoo-

ne ehitus kestis mitmeid järgnevaid sajandeid. Kuninganna Elizabeth II osales tänujumalateenistustel Glasgow' katedraalis, et tähistada 1977. a. oma hõbejuubelit ja 2012. a. teemantjuubelit. Suursugune on katedraal tõesti, eriti mõjuvatena jäid meelde alumine kirik oma valgete sammastega (jah, see asub tõesti ülemise kiriku all!) ning St. Mungo matmispaik.

Üsna katedraali kõrval asub St. Mungo Religioonimuuseum, mis olevat ainus avalik muuseum maailmas, mis on pühendatud ainult usuteemale. Muuseum ehitati keskaegse Glasgow' piiskoppide residentsi kohale ning avati 1993. Muuseumi arvukad eksponaadid on seotud kõigi maailma suuremate religioonidega. Muuseum on kujundatud hästi, tehes erinevate religioonide nüansid vaevata selgeks ka kõige usukaugemale inimesele.

Glasgow' katedraalist ida pool kõrgel künkal asub suur viktoriaanlik Glasgow' nekropol, kuhu on maetud 50 tuhat inimest. Glasgow' nekropol avati 1833.

Peasissepääsu juurde viivat silda hakati nimetama „Ohete sillaks“, kuna see oli osa matuserongkäikude marsruudist. Kalmistu rajad looklevad ülesmäge suunas, kus on John Knoxi monumendi ümber koondunud paljud suuremad monumendid (siin asub üldse 3500 monumendi). Glasgow' nekropoli kirjeldatakse kui „sõna otseses mõttes surnute linna: see ei hooli eriti elavatest, kuid ta hoolitseb tõesti surnute eest“.

Väga omapärast elamust pakkus Sharmanka kineetiline teater, kus etendusi esitavad suured mehaanilised figuurid. Sharmanka asutati skulptor-mehaanik Eduard Bersudski, Tatjana Jakovskaja ning Sergei Jakovski koostööna 1989. a. Peterburis ja asub alates 1996. aastast Glasgows. Nähtud etendus oli suurepärase muusikalise kujundusega ja nii omanäoline, et seda on raske isegi kirjeldada. Küllap leidis igäuks meist pakutavast just seda, mis kõige enam puudutas! Tasus vaatamist!

Kelvingrove'i kunstigalerii ja muuseum avati 1901. a. ning see on üks šoti

popimaid tasuta vaatamisväärsusi. Muuseumi kolleksioon hõlmab loodust, Egiptuse antiikesemeid, disaini, arhitektuuri, relvastust, šoti ajalugu, maale ja skulptuure. Suure lossitaolise hoone eksponaatide paigutuse kohta andis hea selgituse üks muuseumi töötaja: „Paremal on Monet (ehk maalid ja muu kunst), vasemal aga „monkeys and children“ (ehk siis ahvitopised ja lapsed)“. Meie valisime parema tiiva vaatamisväärsused. Ja vaadata oli siin palju! Muuseumil on üks maailma parimatest relvade ja raudrüüde kolleksioonidest. Kunstikolleksioonis on palju silmapaistvaid Euroopa vanade meistrite (Rembrandt), impressionistide (Monet, Renoir, Pissarro, van Gogh) ning šoti kunstnike teoseid. Ei puudunud siit ka maalingutega kaunistatud pealuud ning kümned ja kümned laes hõljuvad valged mehepead. Selles muuseumis võiks olla mitu päeva!

Jätklub.

Äksikad avastasid Eestimaa kogukondi

Katrin Sisask,
Äksi aleviku kogukond
(MTÜ) esimees

1.–2. juunil korraldas MTÜ Äksi aleviku kogukond avastus- ja õppereisi teistesse Eestimaa kogukondadesse. Osalema olid oodatud ja kutsutud kõik huvilised nii Äksist kui ka kaugemalt. Infot jagati nii meililisti kaudu, Facebookis kui ka telefoni teel.

Startisime 1. juuni hommikul kell 9.00 Jääaja Keskuse parklast. Meie esimene peatuspunkt oli Jalgsema külaselts Järva maakonnas, Järva vallas.

Kirjeldamatu on see tunne, millega meid selles külas vastu võeti. Kaugele oli tunda, et me olime oodatud. Selles külaseltsis oli näha, et au sees peetakse piirkonna ajaloo kogumist ja säilitamist. Üks vahva algatus, mida külaseltsi seintel nägime, olid fotod kõigi külas asuvate talude ees. Seltsil on plaanis peagi teha uued fotod. Siis saab võrrelda, kuidas ajas on talud muutunud. Ka oli neil seinal kaart, kus kõigi talude nimed ja asukohad peal.

Jalgsema külaselts on toimetanud siin juba pikemat aega. Nii nagu ikka, toimuvad siin jaanipäevad ja teised kogukonna traditsioonilised üritused. Siin asub ka Pitka muuseum, mis hetkel on kolinud külamaa ruumides asenduspinnale, kuna seltsimajas toimuvad

Foto: Jalgsemal tegutsevat Metsarestot avastamas.

remonditööd – paigaldatakse maaküttesüsteemi.

Kogukonna algatusel on siin ka üks väga omapärane koht nimega Metsaresto. 2022. a avati üheks õhtuks kodurestoran, kus osalejad ise said kokata endale maitstva 4-käigulise õhtusöögi. Toormaterjal oli suures osas korjatud otse Jalgsema metsadest. Roogade valmistamisel kasutati näiteks nõgest, nurmenukku ja põdrakanepi võrseid. Üritus meeldis osalejatele niivõrd, et peagi otsustati kodurestoran avada uuesti. Esialgu endiselt vaid üheks õhtuks aga sel korral võeti kasutusse vana kuur, milles restoran end valmis seadis. Edasi läks lugu nii, et nüüd ongi Jalgse-

mal oma Metsaresto, mis üritustel ja ettetellimisel on kõigile avatud.

Kui olime külaseltsi majale ja õuele tiiru peale teinud, siis ootas meid kohvilaud. Meile pakuti degusteerimiseks kohaliku koduveini, kohvi ja mustikakooki. Koos arutleti kogukonna teemadel, vahetati kogemusi ja juttu oleks jätkunud veel kauemaks, aga kahjuks oodati meid juba Albus...

Järgmisena külastasime Albu kogukonnapäeva. Albu osales koos Äksiga Eestimaa aasta küla tiitli valimisel, nemad on viimased Järvamaa aasta küla tiitli saajad. Nende kogukonnapäev toimus Albu mõisa pargis. Kahjuks ei saanud me jääda kogu ürituse ajaks, aga

see mida nägime ja millest osa saime, oli meelde jääv. Tahame tänada kõiki Albu eestvedajaid, kes leidsid meie jaoks aega – olid nemad ju selle päeva korraldajad ja kõigil käed-jalad tööd täis.

Kuna käes oli juba lõunaaeg, siis kasutasime võimalust ja kinnitasime keha Albu kooli õpilaste laadal. Väga äge oli vaadata, kuidas noored on kogukonnapäevale kaasatud oma kodukohvikute-ga. Saime teada, et siin tehakse tihedat koostööd kooliga. Õpilastel on õppeka-vas ettevõtlustund ja selle raames on neil üheks ülesandeks saada kogemus ettevõtluses. Nii nad siis teevadki oma kohvikud ja tulevad saama oma esimest kogemust ise tulu teenimisega, siia kogukonnapäevale.

Erinevad tegevused olid jagatud mõisa-pargi erinevatesse soppidesse. Ruumi oli neil siin küllaga. Olid batuudid, mullipallid, töötoad, toimus viktoriin, võrkpalliturniir, seiklusorienteerumine, kogukonna rammumeeste võistlus, ajalootund Valdo Praostiga, üm-bruskonna külade etteasted ja esines Alburahva teater. Õhtut jäi lõpetama ansambel Ahoi.

Tegime jalutuskäigu mõisapargis, uudistasime nende õuesõppeklassi ja meile tehti isegi täisgiidituur mõisakoolis. Saime teada, et Albu naised on väge täis, sest siin suudavad ka kõige pisemad neiud soovi korral üksi kasvõi bussi enda järel vedada ja et Albu kooli õpetajatel ja õpilastel on päris oma teraapiatuba, kus on olemas ka massaaži-tool!

Albu on suurepärase näide sellest, kuidas kogukond, kool ja kohalik ettevõtlus saavad teha koostööd, üksteist toetada ja ühiselt kulgeda.

Meie järgmine peatuskoht viis meid tegelikult tuldud teed tagasi – külastasime Järva-Jaani muuseumide keskust ja vanatehnika varjupaika. Kui muuseumi peremees meid vastu võttis ja küsis, palju meil aega on, kas tund või kaks ja pool päeva, siis arvasime, et ta teeb nalja. Meil oli aega 2 tundi ja arvasime, et sellest piisab. Reaalsus oli see, et saime ütle mata toreda ja ma julgeks öelda maailma parima giidi juhendamisel sellise tuuri, et seda saab veel meenutada kaua. Aga ajast jäi meil tõesti puudu. Kindlasti tuleb sinna tagasi minna ja kindlasti tuleb ka lapsed kaasa võtta.

Märkamata ei jäänud, et ka meie Äksi oli seal muuseumis ühe stendi peal täitsa olemas – Jääaja Keskus, Soomepoiste tuba, Äksi kirik ja motell – viimast küll täna enam pole – koos Vudila mängumaa, Elistvere loomapargi ja Lähte matkarajaga olid ilusti külastamist vääri-vate paikadena välja toodud.

Pärast positiivseid emotsioone ja uusi sõprussidemeid täis päeva oli lõpuks aeg suunduda meie ööbimiskohta Voose Päikesekoju. Meid võttis vastu Tanel Talve, kes Voose külas koos külavane-maga maaelu säilimise eest on juba pikalt võidelnud. Saime teada, et kõik hooned Voose Päikesekodus on ehitatud põhuplaatidest. Muidu ehk ei saanudki aru, et siin midagi teisiti oleks, aga kõik ruumid olid tõesti täiesti helikindlad. Ei ühtki kaja ega häirivat häält.

Voosel ootas meid õhtusöök, mille oli valmistanud meile juba tuttav toitlustaja Albust. Tanel rõhutas, et just nii neil Voosel käibki – Päikesekodu võtab külastajatelt rendiraha ja kõik teised teenused, nagu näiteks toitlustus jm, võetakse kohalike ettevõtjatelt. Sel viisil saab kohalik kogukond turistidelt võimalikult suurt tulu – seda ei saa mitte ainult üks ettevõtja külas, vaid ka teised teenusepakkujad. Nii võidavad kõik ja sel viisil saavad kohalikud ettevõtjad üksteist toetada.

Vestlesime ka Taneliga Voose küla ajaloo-st ja selle küla kogukonnast ning tegemistest. Õhtul ootas meid jalutuskäik külas – uudistasime nii rahvamaja kui ka külaplatsi. Nautisime isegi just meie jalutuskäigu ajal tõusnud tormituult ja vihmasadu. Meil Äksis polnud juba pea kuu aega vihma sadanud ja kuumalaine oli kestnud juba pikalt. Öö veetsime Päikesekodu kargedes, kus tõesti oli vaikne ja mõnus.

2. juuni hommikul suundusime Eesti aasta küla Kaerepere poole Raplamaal. Meie jaoks aasta aega nii müstilise ja erilisena tundunud kogukond osutus lõpuks päris paljuski meie sarnaseks. Aastate jooksul olen külastanud ja kohtunud paljude kogukondadega, aga tavaliselt on need ikka olnud hajaasustusega külad. Nüüd aga olime alevikus, rahvaarvult sama suures kui meie Äksi, sellises, kus on olemas ka tiheasustus-ala.

Teel juhtus ka selline kummaline olu-kord, et olles Harjumaal jõudsime Äksi. Ehk siis sõitsime oma reisil läbi ka Äksi külast, aga mitte meie Äksi alevikust Tartumaal, vaid ühest teisest külast Harjumaal, mis kannab samuti nime Äksi. Peatusime ja tegime pilti.

Kaereperre jõudsime kümmekond mi-nutit kokkulepitust varem. Taas nägime kuidas kogukonna liikmed askeldasid ja meid juba ootasid. Kõik oli lihtne ja soe, ühiseid teemasid, mida arutada oli palju.

Endise Valtu kolhoosikeskusena on Kaereperes küll seltsimaja, lasteaed, kool ja spordihoone, kuid need kõik kannavad nime Valtu. Mitte väga kaugel on ka

olemas Valtu küla. Eks meilgi siin Äksis tule ette, et rahvas vanast harjumusest ütleb, et läheb Avangardi – oli siin ju kunagi Avangardi kolhoos. Mida meil siin aga alles pole, on rahvamaja ja spordihoone. Viimasest on tänaseks saanud Jääaja Keskus ja esimene on eraoman-dis. Kooli ja lasteaeda pole meil Äksis aga kunagi olnudki.

Seal olles tundsin tugevalt, et Kaerepere aleviku eestvedajate südameasjaks on kohalik lasteaed ja kool, nende kahe asutuse käekäik ja ellujäämine. Kogukond toimetab nendega ühiselt.

Jalutuskäigul Kaerepere alevikus nägime koolimaja seinal suurt värvilist pilti, mis on valminud kogukonna ja kooli ühistööna. See sümboliseerib minevikku, olevikku ja tulevikku.

Kooli sisehoovis tegime tutvumisringi ja avastasime, et nii nagu Äksis ja ka paljudes, võibolla isegi kõigis kogukondades, on nii, et hullud naised toimetavad selt-sides, aga selleks, et me saaksime suuri asju päriselt teha, on meil kõigil abiks taustajõud – selleks on meie kallid mehed ja vahel ka lapsed ja kogu ülejäänud perekond. Veel saame teada, et Kaerepere kooli on eesootamas laiendus, mille käigus kolib siia ka raamatukogu ja avatakse noortetuba.

Kaerepere alevikus asub ka Valtu spordimaja, tänu millele on siin sportimis-võimalusi küllaga.

Veel külastame Haideaeda – siinne aiandusettevõtja on kogukonnale suureks abiks ja toeks. Taaskord näeme, kui oluline on maapiirkonnas kogukonna ja ettevõtluse koos toimetamine. Üksi saame teha küll suuri asju, aga koos saame teha veel suuremaid.

Peale jalutuskäiku ootab meid kaetud laud seltsimaja kõrval pargis ja inspireeriv vestlus kahe aleviku eestvedajatega. Arutatakse nii rõõme kui ka muresid ja nagu eelnevalt mainitud, siis leitakse palju ühist. Kokku veedame Kaereperes 4 tundi ja see aeg lendab linnutiivul. Tahaks jääda veel kauemaks ja veeta oma uute sõpradega veel rohkem aega koos! Kaereperest lahkudes jääb mind kummitama vaid üks mõte – kui palju vähem aasta küla komisjon 2 tunniga kõigist neist kogukondadest teada sai. Ja kui raske võis olla ikkagi see otsus. Aga oma külaskäigu jooksul tõdesime, et Kaerepere tõesti on väärt kandma Eestimaa aasta küla tiitlit.

Äksi kogukonna õppereisi Eestimaa kogukondadesse toetas Kohaliku Omaalgatuse Programm ja MTÜ Äksi aleviku kogukond. Südamest täname reisil olnud bussijuhti ettevõttest Soolobuss.

Toimus giidituur linnast välja!

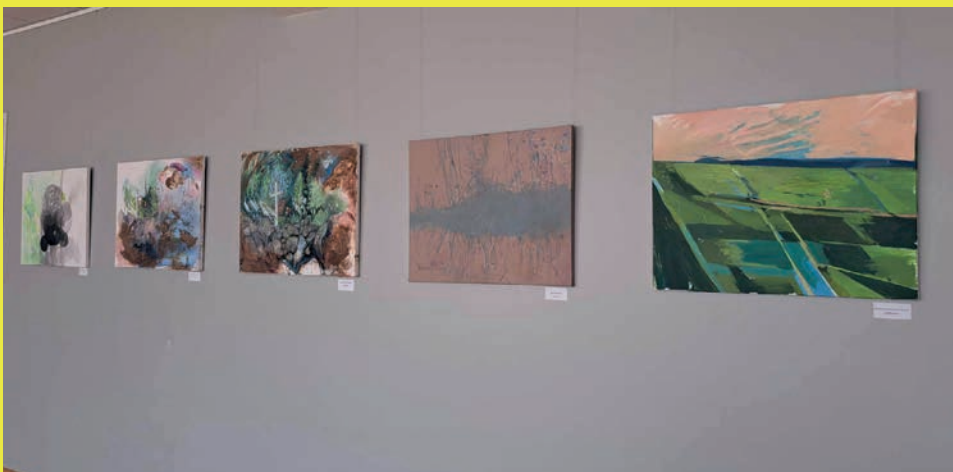
Karita Tilk, Tartu valla Kultuuritööspsialist

Augustikuu viimasel neljapäeval toimus giidituur linnast välja. Koos reisisaatja Kaspar Jassaga käidi uitamas kunstifestival „Linnast välja“ raames loodud KUNSTITEEL. Pea 50-kilomeetrilisel trajektooiril on 8 kunstipeatust, mis andsid võimaluse nautida kunsti ootamatutes kohtades. Seega käidi giidituuril nii silla all kui ka lennuväljal, raudteetunnelis ja loomaaias. Sõideti mööda käänulisi tolmuseid külateid ja kulgeti piki sirget maanteed.

Giidituur osutus väga menukaks, sest neid, kes soovisid linnast välja saada, oli sel korral rohkem kui bussis istekohti.

Kunstifestival „Linnast välja“ raames toimunud Äksi kunstilaagri „Arts of survival“ jätkunäitus „SURVIVAL“ Tabivere Rahvamajas septembri lõpuni. Tasuta.

X Tartu- ja Jõgevamaa harrastusteatri festival „JOGENTAGANA 2024“ ootab osalema!

Karita Tilk, Tartu valla Kultuuritööspsialist

12. ja 13. oktoobril võõrustab Tartu vald Tabivere Rahvamajas X Tartu- ja Jõgevamaa harrastusteatri festivali „Jogentagana 2024“. Juubelifestivalile kohaselt mahub teatrietendusi igale poole – nii Tabivere Rahvamajja, Tabivere Põhikooli lavale kui ka Tabivere Lasteaed Rõõmula saali.

Selleks aga, et kõik lavalauad saaksid elamustega täidetud, oodatakse osalema harrastusteatri truppe nii Tartu- kui ka Jõgevamaalt. Festivalile registreerumine kestab 1. oktoobrini! Registreeri oma trupp: Anette Ant (Tabivere Rahvamaja juhataja), tabivere.rahvamaja@tartuvald.ee.

Festival „Jogentagana 2024“ ootab rohkelt osavõttu ka publiku näol. Pilet ühele etendusele maksab 5 eurot, päevapilet 12 eurot. Piletimüük toimub ainult koha peal.

Lisainfo: Tabivere Rahvamaja kodulehel ja FBst

9 küsimust korduskasutatavate nõude kohta avalikel üritustel

Marion Leetmaa,
Elukeskkonna ja ringmajanduse
valdkonna kommunikatsiooninõunik

Korduskasutatavad nõud avalikel üritustel, plastkorgid pudelite küljes, mikroplasti vähendamise algatused ja palju muud – kõik need sammud aitavad meil liikuda Euroopa Liidu ühekordse plasti direktiivis seatud suure eesmärgini, milleks on plastireostuse vähendamine, ringmajanduse edendamine ja looduse hoidmine. See direktiiv seadis piirangud kõige saastavamatele plastitoodetele, mis moodustavad 70% mereprügist ning sellega seoses tuleb avalikel üritustel alates sellest aastast serveerida toitu ja jooki korduskasutatavates nõudes. Allpool vastab kliimaministeeriumi pakendi- ja plastijäätmete valdkonna juht Kertu Sapelkov muudatusega seotud enamlevinud küsimustele.

Miks ei tohi enam kasutada biolagunevaid ja muid keskkonnasõbralikke ühekordseid nõusid?

Iga ühekordne nõu, ka biolagunev, koormab keskkonda ega toeta ringmajandust, sest selle eeldus on materjalide võimalikult pikaajaline kasutus. Biolagunevad ja komposteeruvad nõud võivad tunduda parem alternatiiv, kuid nende tootmine ja kasutamine tekitavad endiselt palju jäätmeid ega ole tegelikult keskkonnasõbralikud.

Lisaks tekitavad märgistused nagu „biolagunev“ ja „komposteeruv“ inimestes segadust jäätmete sorteerimisel. Ka biolagunevad ja komposteeruvad nõud tuleb panna segaolmejäätmete hulka, kust need jõuavad edasi põletustehasesse või prügimäele, sest Eestis puudub võimekus neid tööstuslikult komposteerida. Seega ei vähenda sellised nõud jäätmete hulka ega keskkonnamõju.

Korduskasutatavaid nõusid tuleb pidevalt pesta ja transportida – kuidas see on keskkonnasõbralikum?

Mitmed oleusringi uuringud (LCA) näitavad, et korduskasutatavad nõud on keskkonnasõbralikumad kui ühekordsed plastitooted, sest vähendavad jäätmete teket ja materjalikasutust. Näiteks võib korduskasutatava joogitopsi keskkonnasääst olla saavutatud juba pärast seitset kasutuskorda. Iga

täiendav kasutus vähendab keskkonnamõju veelgi.

Oleusringi uuringutes arvestatakse kõiki tootmisega seotud aspekte, nagu kasvuhoonegaaside heitkogused, veetarbimine, ressurside kaevandamine ja jäätmete. Võrreldes ühekordsete toodetega jagunevad kõik need kulud korduskasutatavate nõude puhul mitme kasutuskorra peale. Näiteks kulub korduskasutatavate toodete pesemiseks oluliselt vähem vett kui uute ühekordsete toodete tootmiseks, sest suurim veekasutus toimub materjalide kaevandamise ja toote tootmise etapis.

Miks on see kohustus avalikel üritustel, aga mitte eraüritustel?

Kõigil avalikel üritustel tuleb kasutada korduskasutatavaid nõusid, sest just seal on prügistamine kõige suurem – räägime kümnetest tuhandetest ühekordsetest nõudest. Samuti on avalikel üritustel lihtne nõuete järgimist kontrollida. Eraüritustel oleks järelevalve korraldamine keeruline ja rikuks ka inimeste privaatsust.

Kuigi korduskasutatavate nõude kasutamine ei ole eraüritustel kohustuslik, ei tähenda see, et neid ei võiks seal kasutada. Paljud suured ettevõtted, näiteks Bolt ja Wise, on oma suvepäevadel ja firmaüritustel edukalt kasutanud korduskasutuslahendusi, näidates, et ka eraüritustel saab hõlpsasti keskkonnasõbralikke valikuid teha.

Aga korduskasutusnõud teevad sündmuse korraldamise palju kallimaks?

See on pigem müüt. Oluline on vaadata kulusid terviklikult, mitte võrrelda üksnes ühekordsete nõude ostmise ja korduskasutatavate rentimise kulusid. Näiteks vähendavad korduskasutatavad nõud oluliselt jäätmete hulka. Viimasel laulu- ja tantsupeol, kus kasutati korduskasutatavaid nõusid, vähenes jäätmete hulk poole võrra. Kui 2019. aastal tekkis 40 tonni jäätmeid, siis 2023. aastal 22 tonni. Seeläbi vähenesid oluliselt sündmuse jäätmekäitluskulud.

Samuti ei pea ürituse korraldaja rendikulud üksi kandma. Koostöös toitlustajatega on võimalik kulusid jagada. Väiksematel üritustel, näiteks kodukohvikute päevadel, saab rendinõude asemel kasutada ka isiklikke keraamilisi

Foto: Kliimaministeerium

nõusid, mis aitab rendikulu täielikult vältida.

Miks külastajad nõude kasutamise eest maksuma peavad?

Ürituse korraldajad võivad korduskasutatavate nõude eest küsida tagatisraha, mis on enamasti 1–2 eurot ning mis makstakse inimesele tagasi, kui ta nõu tagastab. See vähendab tõenäosust, et nõud jäävad korraldajale tagastamata ning on oluline, et vältida prügi teket ja hoida nõusid maksimaalselt kasutuses. Paljudele üritustele võivad külastajad soovi korral kaasa võtta ka enda isikliku joogitopsi, taldriku ja söögiriistad. See info on tavaliselt lisatud sündmuse kirjelduse juurde.

Kuidas tagatakse korduskasutusnõude hügieeni ja ohutust?

Nagu ka restoranide ja teiste toitlustusasutuste puhul, vastutab hügieeni ja ohutuse eest toitlustaja ise. Näiteks restoranis käies usaldame, et taldrikud jõuavad meieni puhtana. Sama standard kehtib ka avalikel üritustel: toitlustaja peab tagama, et kõik nõud on puhtad ja kasutamiseks ohutud, sõltumata sellest, kas kasutatakse renditeenust või toitlustaja enda lahendust.

Kes kohustuse täitmise eest lõpuks ikkagi vastutab – kas ürituse korraldaja või toitlustaja?

Korraldaja vastutab, et üritusel kasutatakse korduskasutatavaid nõusid ja söögiriistu. See tähendab, et korraldaja otsustab, kas renditakse nõud teenusepakujalt või korraldatakse nende korduskasutus ise. Siinjuures on oluline, et korraldatud oleks kogu süsteem, sh nõude kogumine ja pesemine. Kõik

nõud peavad olema sobilikud toiduga kokkupuuteks ja vastama toiduohutuse nõuetele.

Täpsed nõuded ja sobivaimad lahendused lepatakse kokku korraldaja ja toitlustajate vahel ning korraldajal on õigus seada toitlustajatele tingimused, mida tuleb järgida. Kui üritusel on mitu toitlustajat, on mõistlik sõlmida nendega lepingud. Kui toitlustaja lepingutingimusi ei täida, võib korraldaja nõuda leppetrahvi ja vajadusel teenuse lõpetamist.

Lisainfot korduskasutusnõuete täitmise kohta leiab kliimaministeeriumi veebilehelt. Ülevaate nõuetest, mida toitlustajad avalikel üritustel järgima peavad leiab Põllumajandus- ja Toiduametilt veebilehelt.

Kuidas plaanib riik kontrollida uute nõuete täitmist?

Riik kontrollib uute nõuete täitmist mitme ametkonna koostöös. Peamiselt jälgivad nõuete täitmist Keskkonnaamet ja kohalikud omavalitsused. Toiduohutust kontrollib Põllumajandus- ja Toiduamet. Lisaks kontrollile keskendub riik nõustamisele ja ennetamisele. Kohalikele omavalitsustele on antud juhised suhelda ürituste korraldajatega juba planeerimisfaasis, et tagada korduskasutusnõuete järgimine.

Kui keegi siiski märkab, et mõnel üritusel ei järgita korduskasutusnõudeid, tasub sellest teavitada kohalikku omavalitsust või Keskkonnaametit (telefonil 1247 või e-posti aadressil 1247@1247.ee. Nemad uurivad, kas rikkumine tulenes teadmatusesest või pahatahtlikkusest. Kui korduskasutuslahendustega üritusel kasutab mõni üksik toitlustaja ühekordseid nõusid, tasub sellest teavitada ürituse korraldajat, et probleemi saaks kiiresti lahendada.

Kas riik plaanib toetusi ka jagada?

Riiklikult on hetkel väljatöötamisel kaks toetusvoorut, mille kogusumma on üle 10 miljoni euro. Need voorud on suunatud ringmajanduse tootmis- ja tarbimismudelite arendamiseks ning jäätmetekke vältimiseks ja korduskasutuse edendamiseks. Eesmärk on tuua turule uusi ettevõtteid ja konkurentsi ning vähendada korduskasutusteenuste hindasid.

Ka varasemalt on riik läbi Keskkonnainvesteeringute Keskuse toetanud kohalike omavalitsusi ja ürituskorraldajaid, sh Viljandi Pärimusmuusika Festivali, Tartu Maratoni üritusi ja I Land Soundi. Samuti on toetatud ettevõtteid, kes pakuvad korduskasutusnõude renditeenust.

Tartu vald võistles südilt 49. Eesti omavalitsuste suvemängudel Saaremaal

Tommas Rosenberg

17.–18. augustil toimusid Saaremaal 49. Eesti omavalitsuste suvemängud, millest võttis osa ca 1700 inimest 42 omavalitsusest. Kahe päeva jooksul võisteldi 17 spordialal ning välja jagati 124 medalikomplekti.

Omavalitsuste võistkondlik paremusjärjestus selgitati kergejõustiku, juhtide võistluse ja mängude programmis oleva seitsme parema spordiala kohapunktide liitmisel. Tartu vald osales kümnel spordialal.

Kergejõustikus võideti individuaalselt viis kuld-, üheksa hõbe- ja viis pronksmedalit. Kättriin Kivimets võitis kuldmedalid naiste 100 ja 400 meetri jooksus. Kuldmedalid võitsid veel Rauno Laumets meeste 1500 meetri jooksus, Karmen Bruus naiste kõrgushüppes ja Andreas Mutli PU vanuseklassi 100 meetri jooksus. Kuldmedali võitis ka naiste 4 x 100 meetri teatejooksu naiskond koosseisus Stella Seim, Karmen Bruus, Eliise Anijalg ja Kättriin Kivimets. Kolm hõbemedalit võitsid Diana Johanna Vanamb TU vanuseklassi kaugushüppes, kuulitõukes ja odaviskes ning Ingrid Ernits NVII vanuseklassi 100, 400 meetri jooksus ja kaugushüppes. Andrus Mutli võitis MVII vanuseklassis hõbemedali kaugushüppes ja pronksmedali 100 meetri jooksus. Robin Vaher võitis PU vanuseklassis hõbemedali kõrgushüppes ja pronksmedalid 100 meetri jooksus ja kaugushüppes. Hõbemedali võitis Eliise Anijalg naiste kaugushüppes. Kristi Rosenberg võitis NVI vanuseklassis pronksmedali 400 meetri jooksus ja kaugushüppes. Kristjan Rosenberg saavutas viis neljandat kohta: meeste 100 meetri jooksus, kaugushüppes, kuulitõukes, kettaheites ja meeste 4 x 100 meetri teatejooksus, kus jooksid veel Andreas Mutli, Robin Vaher ja Andrus Mutli. Võistkondlikult saavutati kergejõustikus neljas koht Rae valla, Rakvere linna ja Viljandi valla järel.

Võistkondlikest aladest võideti pronksmedal petankis. Tartu valla petanki II

võistkonnas mängisid Anti Alasi, Robin Aus ja Eva Tõnisson. Tatra valla I võistkond koosseisus Kertu Palm, Valmar Pantšenko ja Aimar Poom saavutas kuuenda koha.

Võistkondlik neljas koht võideti orienteerumises. Individuaalselt võideti kaks kuld-, üks hõbe- ja üks pronksmedal. Kuldmedali võitsid Andreas Kraas M45 vanuseklassis ja Priit Pääslane M55 vanuseklassis. Hõbemedali võitis Kadri Limberg N35 vanuseklassis ja pronksmedali Minija Pääslane N55 vanuseklassis.

Kettagolfis saavutati võistkondlik kuues koht. Individuaalselt võitis Anneli Kodasmaa pronksmedali FP40+ vanuseklassis. Meeste paarismängus saavutasid Jonathan Austa ja Sven Kodasmaa viienda koha.

Naiste võrkpallis saavutas Tartu valla II võistkond kuuenda ja I võistkond seitsmenda koha. Meesvõrkpallurid saavutasid seitsmenda koha. Meeste rannavõrkpallis saavutati üheteistkümnenda ja meeste 3 x 3 korvpallis kaheteistkümnenda koht.

Juhtide võistluses osales Vahur Poolak ja spordijuhtide võistluses Agu Laas, kes saavutasid omas grupis üheksanda ja neljanda koha.

Kokkuvõttes saavutas Tartu vald üldarvestuses kaheksanda koha 363,5 punktiga, suurtest valdadest kuuenda koha. Üldarvestuses ja suurtest valdadest oli ülekaalukalt parim Rae vald kogudes 434 punkti. Teine oli Saaremaa 405 ja kolmas Viljandi vald 398 punktiga. Keskmistest valdadest oli parim Kiili vald 377,5 punktiga ja väikestest valdadest Nõo vald 184 ja linnadest Rakvere linn 278 punktiga.

Järgmised, 50. Eesti omavalitsuste suvemängud toimuvad Kambja vallas.

TEENUSED

Küttepuude, pelleti ja briketi müük üle Eesti. www.puu24.ee või helista 5200093, 6000136

Kutsetunnistusega korstnapühkija tel. 501 9764. Korstnapühkija Auno OÜ.

Müüa laagerdunud hobusesõnnikut turba allapanuga. 80 L kott/ 6 eur. Transport. Info tel 501 8431.

Kohalik Tartumaa mesi 7.- eur/kg. Saadaval ka mahe metsamesi, taruvaiguga mesi jne. Täpsem info: <https://metsaservamesi.ee/> ja tel 501 1312. Tellimuse üle 25.- toon valla piires tasuta kohale.

Ostan teie auto, kaubiku või maasturi. Tehniline seisukord ei oma tähtsust. Vajadusel registrist kustutamine ja äravedu puksiiriga. Info tel 5630 4306.

Tänavakivi paigaldus, haljastustööd, kallurveod. Tel: 55649350. Email: info@rohelineheakord.ee

Maarja-Magdaleena perearstipunkt lõpetab töötamise alates 31.10.2024.

Patsiendid jäävad sama perearsti juurde vastuvõtuga Tabiveres. Perearsti vahetamise soovi puhul tuleb teha perearsti vahetamise avaldus uuele perearstile. Perearst Minija Pääslane

Sügavalt lõõgastav
Aroomiteraapia
koos väestava reikiseansiga

Tartumaal, Raadi alevis

See on looduse vägi ja kingitus Sinu kehale läbi terapeutiliste eeterlike õlide. Seljale kantakse 10 erinevat eeterõli siilitava puudutusega, mis käivitab kehas tervenemis- ja uuemisprotsessid. Reiki energia puhastab ja käivitab kõik energiakeskused!

Broneeri aeg: +372 5219440
clareen.kuuse@gmail.com

65 Eur
1,5h

Just Do It

**SELJATRENING
JA VENITUS**

Alustame 18.09, kolmapäeval kell 18.00

Lähte spordikooli maadlusmajas

kontakt: Ivika Värton
56478117

**2. OKTOOBER
RAADI**

**9. OKTOOBER
KORVEKÜLA**

**16. OKTOOBER
RAADI**

**23. OKTOOBER
RAADI**

**30. OKTOOBER
KORVEKÜLA**

**TARTU VALLA
OTT**

OTSE TOOTJALT TARBIJALE

kell 16-18

**TULE JA SOETA KOHALIKELT
TOOTJATELT KODUMAIST
TOODANGUT**

Lisainfo:
Oliver Suvi 5802 1345
www.tartuvald.ee
Facebook: Tartu valla OTT

**TÄHISTA OMA SÜNNIPÄEVA
LAARI HOBUTALUS!**

KUTSU SÕBRAD PEOLE
JA TULGE VEETKE
KOOS ÜKS AGE PÄEV!

MEIE PEOPAKETT SISALDAB:

KODULOOMADE
JA LINDUDEGA
TUTVUMINE

RATSUTAMIST
HOBUSE VÕI
PONIGA

MÄNGE JA
VÕISTLUSEID

JUURDE VÕIMALIK TELLIDA:
• MINIPANNKOOKE
• SUHKRUVATTI
• JAAJOOKI VÕI MASINAJÄÄTIST

LISAINFO JA BRONEERIMINE
heid@laarihobutalu.ee
laarihobutalu.ee
FB Laari Hobutalu

30 AASTAT KOGEMUST!

Kvaliteetne | Usaldusväärne | Operatiivne

Teenused:

- ❖ Teede ehitamine ja hooldamine
 - ❖ Kruusavedu koos paigaldusega
 - ❖ Hõõveldamine
 - ❖ Tolmutõrje
 - ❖ Lume- ja libedusetõrje
 - ❖ Liiva, kruusa ja killustiku müük
 - ❖ Kaevetööd
 - ❖ Heakorratööd
 - ❖ Niitmistööd
 - ❖ Liikluskorraldus
 - ❖ Tänavavalgustuse ehitamine ja hooldamine
 - ❖ Soojusenergia tootmine ja müük
- Lähte kaugküttepiirkonnas

Tartu Valla Kommunaal OÜ nimi muutus 18.03.2024.a Tartu Valla Haldus OÜ-ks.

www.tartuvallahaldus.ee • haldus@tartuvald.ee • +372 56 474 475
FB: Tartu Valla Haldus

BRAIN GAMES

Mängude õhtu

Tammistu Raamatukogu-Külaakeskuses

27. septembril 2024 kell 18:00

Toredad lauamängud, mida saavad mängida nii lapsed, noored ja täiskasvanud. Lauamängud õpetab meile selgeks Marika.

Lauamänge saab edaspidi mängida kohapeal kui ka laenutada koju.

Kui tuled üksi, siis maksad 1€, kui võtad sõbra kaasa, saate SISSEPÄÄSU TASUTA!

LISAINFO: 53001922 või WhatsApp

Reedel, 11. okt. 2024 kell 19
Maarja-Magdaleena Rahvamajas
Meeleolukas

Sügispidu

Tantsule kutsub ansambel
TALENT

Show programm
Kosmiline tants-etendus
laser ja valgustuse efektidega
Õhtut juhib Janno Meldre

Piletid 8 € eelmüügis rahvamajas. Samal õhtul 12 €
Rohkem infot tel 5205906

Palju õnne pisipõnni sünni puhul!

Frederik Suun	31.05.2024
Remi Smirnov	04.06.2024
Merleen Villik	13.07.2024
Larsen Kosemäe	19.07.2024
Ken-Matias Kahro	29.07.2024
Ella Rõõmusaare	04.08.2024
Ramon Ratasepp	06.08.2024
Uku Toomsalu	08.08.2024
Sofie-Rosanna Vint	14.08.2024
Elina Vago	14.08.2024
Tuule Reinthal	24.08.2024
Mia-Amelia Asso	24.08.2024
Mia-Marleen Uuspalu	25.08.2024

Suvesoojuses läksid sa teele,
mälestus sinust jääb alati
meelde...

ELLI MELTS

Südamlik kaastunne lähedastele.

Seltsing LUMEROOS.

Siiras kaastunne Enele abikaasa

TÖNIS TALISMAA

kaotuse puhul.

Südamlik kaastunne lähedastele.

Seltsing Lumeroos

Meie hulgast lahkunud

ELLI MELTS

10.08.1939–12.07.2024

EEMEL LISKE

28.08.1960–09.08.2024

JÜRI UIBU

03.08.1954–10.08.2024

VILJAR KÄÄRIK

11.05.1936–13.08.2024

GALENTINA SALUMETS

23.06.1945–21.08.2024

TÖNIS TALISMAA

27.10.1938–27.08.2024

MAGDA-HELENE TREI

20.02.1924–28.08.2024

NIINA AASMAA

20.04.1954–30.08.2024

LÄHTE
LÄHTE MIKKLILAAT
28. SEPTEMBER 12.00-15.00
LÄHTE NOORTEKESKUSE KÕRVAL PARGIS

Kauplemis on oodatud kohalikud elanikud ning ettevõtted oma toodanguga!

Müüjatel vajalik registreerimine:
<https://tinyurl.com/lahtelaat>
Registreerimine avatud kuni 24. sept. k.a.

Müüjatele osalustasu vabatahtliku annetusena.
Avatud Lähte kogukonna pannkoogikohvik, mille tulu läheb kogukonna tegemistesse.

Kohtumiseni laadal!

Esimese kuu 10. septembril
Riia Ripsiku lasteaias saatis
HATHA & YIN JOOGA

Jooga aitab parandada liikuvust, leevendada viha, välgitada liigutusi ning saavutada kaitse ja hinge raskust!

TULE JOOGATAMA!
Tellijätki kell 19:00-20:20
Lisainfo: info@haktistudio.ee

Lähte kool 65

Tänavu tähistame
Lähte kooli 65. aastapäeva.

Juubelipidu vilistlastele toimub
16. novembril 2024.

Täpsem info oktoobri Kuukirjas ja
kooli kodulehel.

EELK Äksi Andrease Kogudus

Jumalateenistus
igal pühapäeval kell 11:00
Leerikool algab pühapäeval
06.10 kell 11:00.
Piiblitund 19.09
kell 18:00 Äksi pastoraadis.
Koduleht: aksi.eelk.ee

EELK Kursi Maarja-Eliisabeti Kogudus

Jumalateenistus
igal pühapäeval kell 15:00
Leerikool algab pühapäeval
13.10 kell 15:00
Kirikutund Laeva raamatukogus
19.09 kell 11:00

Täpsem info:
Esa Luukkala, tel 5811 3195,
epost esa.luukkala@eelk.ee

Andres, Aime Marie, Anne!

Uued rõõmud, hingerahu
naeratagu teile,
uuel eluaastal soojalt
säragu teil päikene!
Palju õnne!

Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

VELLO, ÜLLE, AGO!

Hulk aastaid on möödas,
hulk aastaid on ees,
et õnne ja rõõmu teile
tooksid vaid need.

PALJU, PALJU ÕNNE!

Laeva pensionäride selts.

SÜNDMUSED:

- 10.10** loovkirjutamise töötuba
10.10 kell 16 kuraatorituur öönäitusel
10.10 ERMi teadusseminar „Kliimamuutuste antropoloogiast“
13.10 Poole hinna pühapäev!
19.10 kell 18 Ööfilmifestival
30.10–2.11 Konverents „Jätkusuutlikkus praktikas: isetegemine, parandamine, taaskasutus ja innovatsioon“
<https://enmconferences.ee/sustainability-2024>

NÄITUSED:

- **Kellele kuulub öö?** Eesti linnaöö kirkas ja hämar elu
- **Pirrust prožektorini.** Valgustid ERMi kogudest
- **Vaikelud rahvuslikel motiividel**
- **Igapäevane kasutus.** Ajalehepaberi kodune taaskasutus eri viisidel
- **Varjud helisevad.** Muusikaline uneskönd Alliksaare luulega

UUS!

Väikelastele nüüd avatud vahva tegevusmaastik „MÄNGUMETS“

TARTU VALLA KULTUURIKALENDER

Ajas muutuv kultuurikalender on leitav aadressil: www.kultuurikava.ee

NB! Kõik soovijad saavad oma sündmuse kalendrisse ise märkida. Loo konto, logi sisse ja lisa sündmus! Siis ei ole vaja eraldi Kuukirjale sündmusest märku anda.

SEPTEMBER – OKTOOBER 2024

27. sept. kell 18.00	Brain Games'i mängude õhtu nii lastele, noortele kui ka täiskasvanutele. Kõik lauamängud on tulevikus võimalik ka endale koju laenutada. Sissepääs 1 €, kui võtad sõbra kaasa, on sissepääs TASUTA.
28. sept. kell 12.00	Lähte Mihklilaat kell 12–15 Lähte Noortekeskuse kõrval. Müüjate registreerimine lingil https://tinyurl.com/lahtelaat .
05. okt. kell 11.00	GIGANTLILLEDE TÖÖTUBA Õhina Õpitoas. Töötoas valmib pojengilaadne roos. Osalustasu 95.- millest 45.- on ettemaks. Vaata lisa ohinaopituba.ee.
05. okt. kell 12.00	Mihklipäev Kõrvkülas. Konkurss „Lemmikhoidis 2024“ ja sügisandide-, käsitöö- ning taimelaat. Müügikoht tasuta, palun broneeri oma koht tel 5552 4237.
11. okt. kell 19.00	Sügispidu Maarja-Magdaleena Rahvamajas. Tantsuks ansambel Talent. Õhtul juhib Janno Meldre. Vahepaladeks kosmiline lasershow. Piletid eelmüügis rahvamajas 8 €, õhtul kohapeal 12€. Lisainfo tel 520 5906.
12. okt. kell 11.00	2. Tabivere Rahvajooks. Toimub 5 km põhijooks ja kõnd, 1 km noortejooks ja lastejooksud. Reg. läbi kodulehe või Stebby keskkonnas.
12. okt. kell 11.00	töötuba MUINASJUTULINE MIXED MEDIA MÄRKMIK Õhina Õpitoas. Osalustasu 72.- Vaata lisa ohinaopituba.ee.
12. okt. kell 16.00	Kerimäen meeskoori ja naiskoor tuule ühiskontsert Peetri kirikus. Tasuta.
12.–13. okt	X Tartu- ja Jõgevamaa harrastusteatri festival „JOGENTAGANA 2024“ Tabivere Rahvamajas.

14.–20. okt. Rahvamajade nädal.

19. okt. kell 20.00	Tammistus on „ Rahvapidu “. Muusikat teeb ansambel Janne ja Kristi. Rahvapärinus – laulud, mängud. Vahepalaks TantsuGeeni folkantsu grupp. Ühine pikk küla laud. Palun võta joogi- ja söögipoolist ise kaasa endale ning paku teistele. Pilet 15 €. Piletit saab osta Fienta.com või raamatukogu lahtipolekuaegadel. Lisainfo FB lehel või tel 5300 1922.
27. okt kell 12.00	Õhina Õpitoas KOOLIVAHEAJA KÄSITÖÖKOMMIDE TÖÖTUBA LASTELE. Osalustasu 35.- Vaata lisa ohinaopituba.ee.
30. oktoober kell 12.00	Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari „ EAKATE TUND “ Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.
2. nov. kell 12.00	Koostöös MTÜ Tammistu Rahva Seltsiga lastele Mardipäeva kombestiku ja maskide valmistamine.
6. nov. kell 18.00	Kohtumisõhtu Märt Treieriga. Tutvustab oma uut raamatut „Ära“ ning on nõus rääkima ka oma tele- ja raadiotööst.

KÕRVEKÜLA	LAEVA	LÄHTE	KOOGI	PIIRISSAAR
RAADI	KÄRKNA	ÄKSI	TABIVERE	mitmes kohas
TAMMISTU	VASULA	VEDU	MAARJA-MAGDALEENA	

MULD

Müüa toitaineterikast mulda/komposti. Tegemist on vanade kalakasvatustiikide setetega. Sellest tulenevalt on muld pestitsiidide- ja insektitsiidide- ja umbrohuvaba. Sobib mahevõiluluseks. Hind algab 12EUR/m³. Laadimine hinnas sees. Erikaal hetkel umbes 850kg/m³. Kohalevedu kokkuleppel. Ladustatud Kaiavere külas Tartumaal. Helistada ette 57859915.

N	1,23	%
C	17,6	%
pH	5,8	
P	1,2	mg/100g
K	8,4	mg/100g
Ca	750,8	mg/100g
Mg	93,0	mg/100g